

**ALMAN HİP-HOP ŞARKILARINDA TÜRKÇE
SÖZCÜKLER VE KELİME GRUPLARI**

Didem PASINLIOĞLU

**Yüksek Lisans Tezi
Alman Dili ve Edebiyatı Ana Bilim Dalı
Prof. Dr. Ahmet SARI
2023
Her Hakkı Saklıdır**

T.C.
ATATÜRK ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ALMAN DİLİ VE EDEBİYATI ANA BİLİM DALI

Didem PASİNLİOĞLU

ALMAN HİP-HOP ŞARKILARINDA TÜRKÇE SÖZCÜKLER VE
KELİME GRUPLARI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Prof. Dr. Ahmet SARI

ERZURUM- 2023

TEZ BEYAN FORMU

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

BİLDİRİM

Atatürk Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Uygulama Esaslarının ilgili maddelerine göre hazırlamış olduğum "ALMAN HİP-HOP ŞARKILARINDA TÜRKÇE SÖZCÜKLER VE KELİME GRUPLARI " adlı tezin/raporun tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin/raporumun kâğıt ve elektronik kopyalarının aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Gereğini bilgilerinize arz ederim *.

- Tezimin/Raporumun tamamı her yerden erişime açılabilir.
- Tezimin/Raporumun makale için **altı ay**, patent için **iki yıl** süreyle erişiminin ertelenmesini istiyorum.

14 / 12 /2023

Aslı ıslak imzalıdır

Didem PASİNLİOĞLU

* **LİSANSÜSTÜ TEZLERİN ELEKTRONİK ORTAMDA TOPLANMASI, DÜZENLENMESİ VE ERİŞİME AÇILMASINA İLİŞKİN YÖNERGE**

.....
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Lisansüstü tezlerin erişime açılmasının ertelenmesi MADDE 6– (1) Lisansüstü teze ilgili **patent başvurusu yapılması veya patent alma sürecinin devam etmesi durumunda**, tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulu **iki yıl süre ile tezin erişime açılmasının ertelenmesine karar verebilir.**

(2) Yeni teknik, materyal ve metotların kullanıldığı, henüz **makaleye dönüşmemiş veya patent gibi yöntemlerle korunmamış** ve internette paylaşılması durumunda 3. şahıslara veya kurumlara haksız kazanç imkanı oluşturabilecek bilgi ve bulguları içeren tezler hakkında tez danışmanının önerisi ve enstitü anabilim dalının uygun görüşü üzerine enstitü veya fakülte yönetim kurulunun gerekçeli kararı ile **altı ayı aşmamak üzere tezin erişime açılması engellenebilir.**

Gizlilik dereceli tezler MADDE 7– (1) Ulusal çıkarları veya güvenliği ilgilendiren, emniyet, istihbarat, savunma ve güvenlik vb. konulara ilişkin lisansüstü tezlerle ilgili gizlilik kararı, tezin yapıldığı kurum tarafından verilir. Kurum ve kuruluşlarla yapılan işbirliği protokolü çerçevesinde hazırlanan lisansüstü tezlere ilişkin gizlilik kararı ise, ilgili kurum ve kuruluşun önerisi ile enstitü veya fakültenin uygun görüşü üzerine üniversite yönetim kurulu tarafından verilir. Gizlilik kararı verilen tezler Yükseköğretim Kuruluna bildirilir.

(2) Gizlilik kararı verilen tezler gizlilik süresince enstitü veya fakülte tarafından gizlilik kuralları çerçevesinde muhafaza edilir, gizlilik kararının kaldırılması halinde Tez Otomasyon Sistemine yüklenir.

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

Graduate School of Social Sciences

TEZ KABUL TUTANAĞI

SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Prof. Dr. Ahmet SARI danışmanlığında, Didem PASİNLİOĞLU tarafından hazırlanan bu çalışma 14/12/2023 tarihinde aşağıda isimleri yazılı jüri tarafından. Alman Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : Prof. Dr. Ahmet SARI İmza: Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi : Prof. Dr. Cemile AKYILDIZ İmza: Aslı ıslak imzalıdır

Jüri Üyesi : Dr. Öğr. Üyesi Davut DAĞABAKAN İmza: Aslı ıslak imzalıdır

Prof. Dr. Sait UYLAŞ

Enstitü Müdürü

Aslı ıslak imzalıdır

İÇİNDEKİLER

ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	V
GİRİŞ	1

BİRİNCİ BÖLÜM**HİP HOP NEDİR?**

1.1. HİP-HOP SÖZLÜK ANLAMI NEDİR?	9
1.2. HİP-HOP Ve RAP ARASINDAKİ FARK NEDİR?	10
1.3. TÜRKÇE HİP HOP TERİMİ NEDİR?	11

İKİNCİ BÖLÜM**ALMANYA'DA VE TÜRKİYE'DE HİP HOP**

2.1. ALMANYA'DA HİP-HOP	13
2.1.1. Hip-Hop'un Almanya'ya Gelişi	13
2.1.2. 80'lerde Hip-Hop	13
2.1.3. 90'larda Hip-Hop	16
2.1.4. 2000'lerde Hip-Hop	18
2.1.5. 2010'lu Yıllarda Hip-Hop	19
2.1.6. Günümüzde Hip-Hop	20
2.2. TÜRKİYE'DE HİP-HOP	21
2.2.1. Hip-Hop'un Türkiye'ye Gelişi	21
2.2.2. 90'lardan Önce Hip-Hop	21
2.2.3. 90'larda Hip-Hop	21
2.2.4. 2000'lerde Hip-Hop	22
2.2.4.1. Ceza ve Sagopa Kajmer Dissleşmeleri	23
2.2.5. Günümüzde Hip-Hop	23

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM**İLK NESİL RAPÇİLERLE GÜNÜMÜZDEKİ RAPÇİLERİN****ŞARKILARINDAKİ TÜRKÇE SÖZCÜKLER VE KELİME GRUPLARI****3.1. İLK NESİL RAPÇİLER CARTEL GRUBU VE KİLLA HAKAN****ŞARKILARININ İNCELENMESİ 25**

3.1.1. Cartel'in "Cartel-Bir Numara" Adlı Şarkısının İncelenmesi 25

3.1.2. Killa Hakan'ın "Alles Tamam" Adlı Şarkısının İncelenmesi 31

3.2. GÜNÜMÜZ RAPÇİLERİNDEN SUMMER CEM'İN "YALLAH**GOODBYE" ADLI HİP HOP MÜZİĞİ İLE MERO'NUN "OLABİLİR" ADLI****HİP HOP MÜZİĞİNDE TÜRKÇE SÖZCÜKLER VE KELİME GRUPLARI 38**

3.2.1. Summer Cem'in "Yallah Goodbye" Şarkısının İncelenmesi 38

3.2.2. Mero'nun "Olabilir" Şarkısının İncelenmesi 41

SONUÇ..... 46**KAYNAKÇA 49****ÖZGEÇMİŞ..... 52**

ÖZET

YÜKSEK LİSANS TEZİ

ALMAN HİP HOP ŞARKILARINDA TÜRKÇE SÖZCÜKLER VE KELİME GRUPLARI

Didem PASİNLİOĞLU

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ahmet SARI

2023, 52 Sayfa

Jüri: Prof. Dr. Ahmet SARI

Prof. Dr. Cemile AKYILDIZ

Dr. Öğr. Üyesi Davut DAĞABAKAN

“Alman Hip Hop Şarkılarında Türkçe Sözcükler ve Kelime Grupları” adında yüksek lisans tezimizde son dönemlerde hem Türk hem de dünyada çok popüler olmuş bir müzik biçimi olan bazı hip hop şarkılarının gramerini araştırmayı uygun gördük. Başlangıçta Amerika’da siyahilerin başkaldırı müziği olarak ortaya çıkmış daha sonra dünyaya yayılmış ve moda olmuş bu müzik türünün hele de Almanya’da Türklerin de etkisiyle nasıl bir dile evirildiğini araştırdık. Hip hop tarihini sunduktan sonra en genç hip hop kuşağından metinlerde, şarkılarda Türkçe sözcükleri ve kelime gruplarını araştırdık.

Anahtar Kelimeler: göçmen edebiyatı, hip hop şarkısı, Türkçe kelime grubu, Killa Hakan, Ceza

ABSTRACT

MASTER THESIS

TURKISH WORDS AND WORD GROUPS IN GERMAN HIP HOP SONGS

Didem PASİNLİOĞLU

Advisor: Prof. Dr. Ahmet SARI

2023, 52 pages

Jury: Prof. Dr. Ahmet SARI

Prof. Dr. Cemile AKYILDIZ

Assist. Prof. Dr. Davut DAĞABAKAN

In our master's thesis titled "Turkish Words and Word Groups in German Hip Hop Songs", we have found it appropriate to investigate the grammar of any hip hop songs, a form of music that has recently become very popular both in Turkey and in the world. We investigated how this music genre, which initially emerged as the rebellion music of black people in America and then spread to the world and became fashionable, evolved into a language with the influence of Turks, especially in Germany. After presenting the history of hip hop, we investigated Turkish words and word groups in texts and songs from the youngest hip hop generation.

Keywords: migrant literature, hip hop songs, Turkish word groups, Killa Hakan, Ceza

ÖNSÖZ

“Alman Hip-Hop Şarkılarında Türkçe Sözcükler ve Kelime Grupları” adlı bu tez çalışmamız 70’li yıllarda Amerika’da siyahi bir kültürün, getto kültürünün kendisine haksızca davranan, haklarını vermeyen, kendisini görmezden gelen ve aşağılayan bir üst beyaz kimliğe başkaldırısı olarak ortaya çıkmıştır. Bu baskıcı güç için Harlem nasıl bir suç yuvasıysa aynı şekilde savaştan mağlup çıkmış, ekonomisi batmış, ekonomiyi tekrar ayaklandırmak için yurt dışından göçmen çağırmak zorunda kalan Almanların 1960lı yıllarda ilk göç dalgasıyla Türklerin Almanya’ya göçü, Berlin’de Kreuzberg’de konuşlanması ve orada bir getto kurması da buna benzetilebilir. Birinci nesilde kendi dillerini bilmeyen, kendi kültürlerinden uzak, sıla hasretiyle yanıp tutuşan ama “gavur illerde” memlekette sefalet içinde olanlara para gönderen bir neslin özlemi, çilesi; ikinci kuşakta Almanya’da doğmuş olma ve Alman kültürüne entegre olmaya başlama, Almanya’nın varlığından, zenginliğinden faydalanma ama kültürel değerlerden kopma; üçüncü nesilde de Almanya’nın ekonomik, sosyal haklarının güzelliğinden faydalanmaya çalışan ama kendi kültürlerine yabancı yetişen bir nesli görme imkanına sahibiz. Üçüncü nesilde artık dil sorunu kalmamakla birlikte ilk nesilden farklı olarak ekonomik, kültürel, edebi, her alanda kendi donanımıyla Almanya’ya fayda sağlayan bir nesil görülmüştür. Bu tez çalışması altmış yıla yakın bir süre Almanya’da yer alan ve artık orada da kendilerine ait bir hip hop kültürü geliştiren şarkıcılardan birkaç tanesinin hip hop şarkılarında Türkçe sözcükleri ve kelime gruplarını etüt etmeyi amaçlamaktadır. Bu hibrit dilin sadece Türklere ait olan bir rap dili olmadığını, dünyada rapçilerin böylesi bir hibrit dile geçtiğini, çok kültürlü dil kullandıklarını, çok kültürlü verilerle şarkılarını harmanladıklarını gördük.

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum çalışmamızda, emeği geçen değerli bilgilerinden faydalandığım, beni takıldığımda yönlendiren, sadece Yüksek Lisans sürecimde değil Lisans dönemimde de desteğini bilgisini esirgemeyen ve onu tanıdığım için, öğrencisi olduğum için çok ama çok gururlu olduğum danışmanım olan Prof. Dr. Ahmet SARI’ ya saygılarımı ve sevgilerimi sunarım. Seminer çalışmamda konumu beğenen ve beni destekleyen Prof. Dr. Fatma ÖZTÜRK DAĞABAKAN’a ve Dr. Öğr. Üyesi Davut DAĞABAKAN’a, jüri üyelerinden Prof. Dr. Cemile AKYILDIZ’a ve Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Alman Dili ve Edebiyatı Bölümündeki diğer tüm hocalarıma ve mensuplarına ve kaynakçada adları anılan her bir yazara, en derin şükranlarımı sunarım.

GİRİŞ

70li yıllarda Amerika’da başlayan hip hop kültürü 80lerde Almanya’ya etki etmiştir. İlk zamanlar yapılan rap şarkıları İngilizce olduğu için halk rap müziğine pek bir ilgi duymaz. Sonrasında “Fantastische Vier” adlı bir grup da bunu anlamsız bulduğundan rap şarkılarını Almanca yapmaya karar verirler. Almanca yapılan rap şarkıları halkta büyük ilgi uyandırır. Hatta “Gastarbeiter”¹ olarak anılan kesimde bu dönemde kendini ifade etmeye başlamış, çünkü ilk kuşak Almanya’ya geldiği zaman ülkenin dilini bilmediklerinden kendilerini ifade edememişlerdir. İlk kuşak bildiği dilde kendi kendine türküler söylemekte, gurbette yaşadıklarını anlatmaktadır fakat ikinci kuşak Almanca’ya az çok hâkim olmaya başlamış ve hip hop kültürünü çabuk benimsemiştir.

İkinci nesil Türkler Almanya’da yaşadıkları ırkçılığı ve sorunları rap şarkılarında anlatmışlardır. Birkaç sene sonra da Türkiye’de rap popüler olur. Almanya’da kurulan ilk rap grubu Türkiye ile beraber çalışmaya başlar. Almanya’daki Türklerin anlattıkları sorunlar ırkçılık ve gurbetken, Türkiye’de ekonomi, siyaset ve ailedir. Cartel’in 2000-2005 yıllarında Türkiye’de çok sevilmesi Sagopa Kajmer’in, Ceza’nın Dr.Fuchs’un artık iyiden iyiye popülerleşmesi, onlara televizyonda ve müzik kanallarında yer vermeye başlanması rap’in beğenisini artırmıştır. Bu dönemlerde Sagopa Kajmer’in Ceza ve Ceza’nın kız kardeşi Aybenle dissleşmeleri de rap müziğinin gelişimini sağlamıştır. İlerleyen zamanlarda bu dissleşmeler saygısızlığa, laf atmalara ve hakaretlere vardığından rapçiler birbirlerini karşılıklı mahkemeye vermiş, hukuki haklarını aramışlardır.

Üçüncü nesilde bir Alman-Türk rap müziği backgroundu², bir veri tabanı oluştuğundan, bunlardan faydalanarak yeni tarzlar, yeni biçimler, yeni arayışlar peşine koşmuşlardır. Ezhel, Ben Fero, Şanışer bu başarılı rap müzisyenlerindedir. Elbette rap müziğinin olmazsa olmazı olan politik dil, dünyaya açıklık, sosyal gerçeklik bu rap

¹ Gastarbeiter sözcüğü, 1950’li yıllarda Batı Almanya ‘da yüksek sayısal oranda yurtdışından talep edilen popüler işgücü dolayımında ortaya çıkmış Almanca bir tanımlamadır. Popüler iktisadi boyutunda zamanla anlamını yitiren ama dönem itibarıyla da tarihte yerini bulan Gastarbeiter sözcüğü “Konuk işçi” veya “Misafir işçi” anlamına gelir. Daha sonraki yıllarda bu tanımlamanın yerine tercih edilmek istenen “Yabancı işçi-ler” tanımlaması hem iktisat ve toplumbilimde hem de genel Almanca konuşma dilinde kısmen kabul görmüştür. (Marianne Krüher-Potratz, *Interkulturelle Bildung. Eine Einführung*, Münster, 2005, 191)

² Background: altyapı

müziyenlerinin konuları arasında yerini alır. Dissleşmeler bu dönemde de sürer ve Norm Ender'in Ezhel ve Ben Fero'yu eleştirdiği “Mekânın Sahibi” parçası üçüncü neslin önemli dissleşmesi olarak ses getirir. Almanya’da hip hop başlığı altında bu nesillere daha ayrıntılı bakacağımızdan şimdilik bu bölümleri derinlikli inceleme ihtiyacı duymadık.

Çalışmaya başlamadan önce biraz müzik sosyolojisine bir göz atmakta fayda vardır. Bu alanda müzikolog ve müzik öğretmeni Edip Günay’ın “Müzik Sosyolojisi” kitabı bizlere çokça yardımcı olmuştur.³

Müziğin oluşturulması ve seslendirilmesi süreçlerinin belirli kurallar, bilgiler, görgüler ve alışkanlıklar etrafında şekillendiğini vurgular. Müzik-insan ilişkisinin besteci-müzik ve müzik-seslendirici ilişkileri üzerinden ele alınabileceğini ve ayrıca insanların müzikte buluşarak birbirleriyle etkileşimde buldukları süreçleri düşündürdüğünü ifade eder.⁴ Bestecilerin, özgün yaratılar sunma çabası içinde oldukları, eski ilişkilerin yanı sıra yeni buluşlara özgürlükleri olduğu belirtilir. Bestecilerin ürünleriyle toplumlarının kültürel zenginliğini artırdığına dikkat çekilir. Seslendiricilerin görevinin, yaratıları doğru bir yetkinlikle seslendirip yaşatmak olduğu ve bu düzeydeki virtüözlerin farklı detaylardaki kişisel katkılardan kaynaklanan çeşitlilikleri barındırdığı ifade edilir.⁵

Bir müzik eserinin onaylanabilir bir biçimde seslendirilmesi, sanatçının o eser aracılığıyla toplum içinde bir üyeliğe dönüşmesini simgeler. Sanatçının bu düzeye gelene kadar geçirdiği öğrenim ve deneyim süreçleri, sanatını olgunlaştırma çabaları ve toplum içinde normlara uyum süreci vurgulanır. Doruk noktasına ulaşan bir sanatçının yaratı için belirlediği müziksel normların, bir başkasının bu doruğa ulaşana kadar bir model olarak kalabileceği belirtilir. Toplumun büyük bestecilerin ve seslendiricilerin kaptislerine, toplumsallaşmış olup olmadıklarına dair endişelerini ve bu konunun müzik tarihinde genellikle insan değerleriyle ilişkilendirilmediğini ifade eder.⁶

Seslendiricilerin konserler düzenlediği, ancak bestecilerin eserleri yazarken toplumu düşünmeyebileceği, yaratının bir kez ortaya çıkmasının ardından

³ Edip Günay, *Müzik Sosyolojisi*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul 2006, 18.

⁴ Günay, 20.

⁵ Günay, 98.

⁶ Günay, 120.

seslendiricilere ve dinleyicilere ait olduğu belirtilir. Müzik aracılığıyla toplumsallaşmanın, profesyonel ve amatör seslendiricilerin disiplinli çalışma süreçlerini içerdiği vurgulanır. Toplumsallaşma sürecinin, müzik aracılığıyla bir grup içinde uyum sağlama ve günlük yaşamda kişisel mutluluğu gölgelemeyecek davranışları gerçekleştirme ihtiyacını içerdiği ifade edilir. Toplumsallaşmanın öğrenilebileceği, başkalarına öğretilebileceği ve bu öğrenilenlerin farklı zaman ve mekânlarda kullanılabilme yeteneğinin bireyin eğitilmiş olduğunun bir göstergesi olduğu vurgulanır.⁷

Esra Köten ve Hayriye Eylül Akdemir'in "Rap Müzikte Toplumsal Cinsiyet Temsilleri: Toplumsal Cinsiyet Klişeleri, Hegemonik Erkeklik ve Cinsiyetçilik" adlı makalelerinde rap'in toplumsal cinsiyetle ilintisi araştırılmıştır. Rap'in hegemonik erkeklik ve cinsiyetçilik temalarını ele alan bu makale de seçilen rap müzik özelliklerinin toplumsal cinsiyet temelli eşitsizlikleri ve egemen ataerkil kadın erkek rollerini eleştirmekten ziyade, onaylayan ve yeniden üreten bir pozisyonda olduğunu gösterdiği ele alınır.⁸

Hatice Arslan, Mehmet Kırılıoğlu'nun "Madde Alt Kültürünün Dile Gelmiş Hali: Rap Müzik" adlı makalelerinde 50 rap şarkısı eşliğinde Türkiye'nin müzik kanallarında madde kullanımlarının nasıl da yaygın bir etkiye sahip olduğu araştırılır. Rap müziğin gençlerin duygularını davranışlarını nasıl etkilediğini, rap'in problem müzik tarzından biri olduğu araştırılır. Alkol ve madde kullanım ifadeleri altında kadınları aşağılayıcı ifadelerin, umutsuz karamsar ifadelerin, şiddet ve suç ifadelerinin, argo ve küfür ifadelerinin orantıları verilir.⁹

Hülya Aytulum "Popüler Kültür Bağlamında Rap Savaşları ve İslami Rap Müzik Üzerine Bir İnceleme" adlı çalışmasında din ve popüler kültür arasında gelişen senkretik kombinasyonun rap müzikte de kendini gösterdiğini dillendirir. Klasik dönem rap'in popüler trap ve islami rap olarak günyüzüne çıktığını, islami rap'in de Türkiye'de dindar katılımcılarına gözlemleri ve görüşleri ile çalışmanın şekillendiğini belirtir. Aytulum böylelikle rap müziğin popüler kültürle ilişkisini değişkenlere din parametresi

⁷ Günay, 195.

⁸ Esra Köten ve Hayriye Eylül Akdemir, "Rap Müzikte Toplumsal Cinsiyet Temsilleri: Toplumsal Cinsiyet Klişeleri, Hegemonik Erkeklik Cinsiyetçilik", *Lectio Socialis*, 5(1), 2021, 43.

⁹ Hatice Arslan, Mehmet Kırılıoğlu, "Madde Alt Kültürünün Dile Gelmiş Hali: Rap Müzik", *The Turkish Journal of Addictions*, 6(3), 2019, 821.

katılarak sorgulamış ve çalışma sonunda sekülerleşme paradigmasını besleyen sonuçlar elde etmiştir.¹⁰

Salih Sargın, Hasan Ege Yücel, Berru Doğan Nas, Mehmet Öziç, Orhan Karakol'un ortaklaşa yazdıkları "Türkçe Rap'in Türkiye'de Popülerleşmesi" adlı makalede 1990'lı yıllarda Türkiye'ye gelen rap müziğinin Türk insanı ile nasıl tanıştığını anlatılır. Cartel, Ceza, Sagopa Kajmer ve Fuat gibi rapçilerin dissleşmeleri ile Türkiye'de bu tür nasıl popüler olmuştur. Türkiye'de rap'in gelişmesini Kral TV ve Dream TV gibi müzik kanallarının da etkisini araştırılır.¹¹

Mustafa Aksoy "Bir İletişim Aracı Olarak Protest Rap: "Şanişer" Örneği" adlı makalesinde protest ifade şeklini müzik eserlerinde nasıl yansıttığını ele alır. Sarp Palaur adlı rapçinin beş şarkısı ile gençler arasında popüler olan bu türün siyasal söylemleri, eşitlik, adalet duygusunun nasıl işlendiği ele alınmıştır.¹²

Celalettin Budak "Yeraltı (Underground) – Ana Akım (Mainstream) Etkileşimi Bağlamda İzmir Rap Scen" adlı yüksek lisans tezinde müziğe şöyle değinmiştir:

*"Underground (yeraltı) ve mainstream (ana akım) kavramlarını tanımlama güçlüğü aslında pek çok kültür/müzik terimi için geçerlidir. Genel olarak ana akım, müzik endüstrisinden, özellikle de büyük (majör) plak şirketlerinden geçerek kayıt endüstrisinde ve kitle medyasında görünürlük kazanmış müzik türleri ya da üsluplarına işaret etmede kullanılmaktadır. Yeraltı (underground) ise bunun tersi olarak do it yourself (kendin yap) şeklinde yani sanatçıların kendi imkanlarıyla üretimini ve dağıtımını yaptığı ve müzik endüstrisinden bağımsız bir şekilde izlerkitlesi ile buluşan müzik türlerini/üsluplarını betimlemektedir."*¹³

Ayrıca rap için düşüncelerini şöyle ifade eder:

"1970'li yılların başlarında Amerika Birleşik Devletleri'nin özellikle de New York'un gettolarında bir underground müzik pratiği olarak ortaya çıkan Rap, 80'li yıllarda uluslararası müzik endüstrisinin ilgisini çekerek mainstream içerisinde yer almaya başlamıştır. Buradan hareketle hip hop kültürünün en önemli bileşeni olan Rap müziğinin, underground'dan

¹⁰ Hülya Aytulum, "Popüler Kültür Bağlamında Rap Savaşları ve İslamî Rap Müzik Üzerine Bir İnceleme", *Toplum Bilim Dergisi*, 26, 2019, 209.

¹¹ Salih Sargın, Hasan Ege Yücel, Berru Doğan Nas, Mehmet Öziç, Orhan Karakol, "Türkçe Rap'in Türkiye'de Popülerleşmesi", *Bilkent University Institutional Repository (BUİR)*, <https://repository.bilkent.edu.tr/items/0d85203d-f73b-4a16-bbe5-38d9a3055f6e/full>, 2021

¹² Mustafa Aksoy, "Bir İletişim Aracı Olarak Protest Rap: "Şanişer" Örneği", *Medya ve Kültür Dergisi*, 2(1), 2022, 44.

¹³ Celalettin Budak, *Yeraltı (Underground) – Ana Akım (Mainstream) Etkileşimi Bağlamında İzmir Rap Scene*, Dokuz Eylül Üniversitesi, İzmir 2019, iv.

mainstream'e doğru bir tarihsel süreç geçirdiğini söylemek mümkündür. Benzer bir durum Türkiye için de geçerli olmuştur. 90'lı yılların ortalarında underground olan Türkçe Rap müziği, 2010lı yılların ortalarından itibaren mainstream olarak değerlendirilmeye başlanmıştır. Bununla birlikte ifade etmek gerekir ki, bir müzik türünün eşzamanlı olarak hem mainstream hem de underground olarak yaşamını sürdürmesi de mümkündür. Başka bir ifadeyle mainstream ve underground karşıt konumları işaret etsede, bu karşıtlığın aksine birbirleriyle simbiyotik etkileşime her zaman açıktır.”¹⁴

Tunca Arıcan “Türkçe Rap’in Dönüşüm Evrelerinde Geçişkenlikler: Direniş, Marjinalleşme ve Tarz” adlı makalesinde başlangıçta bir karşı çıkış, karşı koyuş olarak çıkan rap’in sonradan toplumsal meseleleri ele alan bir müzik türüne evrildiğini kaleme alır. Arıcan Lawrence Grouberg’in “Direniş, Marjinalleşme ve Tarz” kavramları çerçevesinde Türkçe Rap’in değişen eksenlerini 1995’ten günümüze dek zaman diliminde ele alır.¹⁵

Ayrıca Tunca Arıcan ise Türkçe Rap’teki politikleşmeden şöyle bahseder:

“Türkçe rap sahnesi de sosyo-politik koşulların etkisiyle hem küresel hem de ulusal ölçekte farklı formlara evrilmiş, diğer sahnelerle etkileşime geçmiştir. 1990’larda ve 2000’lerde olduğu gibi dönem dönem politikleşmekte kimi zaman da ana akıma dahil olmaktadır. Bu anlamda dinamik bir yapıya sahip Türkçe rap günümüzde tekrar gündeme gelmiş, “politik/muhafif” bir eksenden popülerleşmenin/ana akımlaşmanın öne çıktığı bir eksene kaymıştır.”¹⁶

Meryem Nakipoğlu “Hip Hop Kültürü Küçük İstanbul Kreuzberg ve 36 Boys” adlı kitabında hip hop’a şöyle değinmiştir:

“Genellikle hip hop toplulukları, toplumda artış gösteren ayrımcılığı, yabancı düşmanlığını, dışlanmayı ve ırkçılığı fark eden ve tüm bu olumsuzluklara karşı eleştiri getiren, tepki gösteren gruplardır. Hip hop baskılanmış, ötelenmiş, güvencesiz bırakılmış Amerika’daki Afro-Amerikan genç toplulukların oluşturduğu bir başkaldırı kültürüdür.”¹⁷

Angı ise “Müzik Kavramı ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri” adlı çalışmasında rap’te yapılan Freestyle ve Battle’ları Anadolu’daki âşık atışmalarına benzetir ve rapçilerin giyim tarzlarının fiziklerini belli etmeyen bol kıyafetlerden

¹⁴ Budak, iv.

¹⁵ Tunca Arıcan, “Türkçe Rap’in Dönüşüm Evrelerinde Geçişkenlikler: Direniş, Marjinalleşme ve Tarz”, *Eurasian Journal of Music and Dance*, Sayı:18, 2021, 53.

¹⁶ Arıcan, 53.

¹⁷ Meryem Nakipoğlu, *Hip Hop Kültürü Küçük İstanbul Kreuzberg ve 36 Boys*, Çizgi Kitapevi, 2020, 131.

oluşturduğunu ve sevmediklerinden bahseder. Rapçilerin gördükleri ikinci sınıf vatandaş muameleleri suç işlemelerine teşvik ettiğini söyler ve bundan sebep yaptıkları müzik küfür ve hakaret içerdiğine değinir.¹⁸

Safiye Genç ise “Almanya’da Türk argosu ve rap” adlı çalışmasında rap’teki kullanılan dil hakkında bahsettikleri şöyledir:

“Almanya’daki ikinci nesil ve erken üçüncü nesil Türkler önceleri örnek aldıkları Amerikan rapçileri taklit ettiler ve İngilizce rap yaptılar. Daha sonraları yoğunlukla Almancayı, özellikle Türk argosunu kullandılar. Türkçe de tercih edilen diller arasındaydı. Dil repertuarı açısından zengin olan gençler, parçanın konusuna ve kime hitap ettiğine göre dil seçiyor, dilleri karıştırıyorlardı. Şarkılarında sorunlarını dile getirip, geçmiş, endişelerini, toplumdaki çarpıklıkları, siyaseti ve hayal kırıklıklarını anlattılar.”¹⁹

BzKJ’nin²⁰ (Bundeszentrale für Kinder- und Jugendmedienschutz) yayımladığı yayında Michael Huber rap hakkında düşünlerinden bahseder:

Alman Gangsta-Rapçilerinin çoğu, göçmen kökenli genç erkeklerden oluşmaktadır. Bu rapçiler, genellikle (büyük) ebeveynlerinin özlemle hatırladığı memleketlerinde kendilerini evlerinde hissetmezler ve aynı zamanda Almanya’da da gerçekten kabul gördüklerini düşünmezler. "Bu kimlik boşluğunu Gangsta-Rapçiler, kendi referans çerçevelerini radikal bir şekilde daraltarak dolduruyorlar: Bu bakış açısında kendi mahalleleri, sadece 'gerçek' ve dolayısıyla tanıdık bir yer olarak vurgulanır, kimliği oluşturabilen tek yer haline gelir. Diğer taraftan, referans çerçevesini genişleterek ebeveynlerin ve büyük ebeveynlerin orijinal vatanını 'hayali bir yer' olarak dahil ederler. Bu gerçek ve hayali vatan arasındaki gerilim, Almanya’daki Gangsta-Rap’ın kimlik duygusunu oluşturuyor." "Ghetto"da ideolojik bir temele dayanan bu durum, vücutla ifade edilen öz sunum, maliyetli sembollerin vurgulanması ve acımasızlık gibi özelliklerle desteklenir ve güçlendirilir. "Sembolik, zihinsel ve fiziksel şiddet, bu hem parlak hem de karanlık dünyada sağlam bir yer bulmuştur." Elflein, Friedrich/Klein ve Verlan, Alman hip hop’un Amerika’daki marjinalleşmiş siyahların hikayesini nasıl adapte ettiğini detaylı bir şekilde ortaya koymuşlardır. Gangsta-Rap, dinleyicilere daha çok bir katılım kültürü değil, aksine sadece hayali tehlikeli dünyalara resepsiyonel olarak (ve bu nedenle güvenli bir şekilde) dalma fırsatı sunar. Gençlerin müzik tüketimiyle (genellikle asi gençlik kültürüyle büyümüş olan ebeveynlerinden) kendilerini ayırmada giderek zorlaşmasıyla, bu (iddia edilen tehlikeli) kültürel alan, az

¹⁸ Çiğdem Eda Angı, “Müzik Kavramı ve Türkiye’de Dinlenen Bazı Müzik Türleri”, *İdil Dergisi*, 2(10), 2013, 69.

¹⁹ Safiye Genç, “Almanya’da Türk Argosu ve Rap”, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2015, 845.

²⁰ BzKJ=Bundeszentrale für Kinder- und Jugendmedienschutz: Federal Almanya Çocuk ve gençleri medya koruma merkezi

*sayıdaki ayrım sığınaklarından biri olarak kaldı ve bu nedenle protagonistler için büyük bir iş haline gelir.*²¹

Amerikalı Sosyolog Tricia Rose'a²² göre Rap müziği, günümüz Amerikan toplumundaki en karmaşık sosyal, kültürel ve politik konulardan bazılarını bir araya getirmektedir. Rap'in çelişkili ifadeleri, entelektüel netliğin yokluğunun işareti değil; bunlar topluluğun ve popüler kültürel diyalogların ortak bir özelliğidir. Her zaman birden fazla kültürel, sosyal veya politik bakış açısı sunar. Analizinin temel dayanağı olarak bu, rap müziğin incelenmesinde şiddetle ihtiyaç duyulan önemli bir yaklaşımdır. Eleştirmenler sıklıkla sınırlı bakış açıları ve ardından "rap cinsiyetçidir, ırkçıdır ve şiddet içerir" gibi kapsamlı varsayımlar sunarlar. Rose yalnızca geniş bir fikir ve görüş yelpazesi sunmakla kalmaz, aynı zamanda şiddet, ırkçılık ve cinsiyetçilik gibi her şeyi kapsayan konulara da meydan okumaktadır.

Amerikalı tarihçi, gazeteci ve müzik eleştirmeni Jeff Chang'ın²³ hip hop hakkında düşünceleri ise şöyledir:

*Hip-hop her zaman eğlenmekle ilgilidir ama aynı zamanda sorumluluk almakla da ilgilidir. Artık düşüncelerimizi söyleyebileceğimiz bir platformumuz var. Milyonlarca insan bizi izliyor. Güçlü bir şey duyalım. İnsanlara duymaları gerekenleri söyleyin. Topluluğa nasıl yardımcı olacağız? Biz neyi savunuyoruz? Hip-hop kuşağının oy vermesini ya da bir şeyleri değiştirecek organizasyonlar kurmasını sağlasaydık ne olurdu? Bu çok güçlü olurdu.*²⁴

Jeff Chang hip hop'un bir aile olduğunu, herkesin buna katılması gerektiğini, hip hop'un gettolardan doğduğuna, sorunlarını hip hop'la çözümlememiz gerektiğini söyler:

*Hip-hop bir ailedir, dolayısıyla herkesin katılması gerekir. Doğu, batı, kuzey veya güney; biz bir kıyıda geliyoruz ve o kıyı Afrika'ydı. Bu kültür gettoda doğdu. Biz burada ölmek için doğduk. Şu anda hayatta kalıyoruz ama henüz ayağa kalkmıyoruz. Eğer bir sorunumuz varsa bunu düzeltmek zorundayız. İkiyüzlü olamayız. Hip-hop neslinin bunu yapabileceğini umuyorum; bize her zaman şunu hatırlatarak hepimizi bir sonraki seviyeye taşıyabilirsiniz: Önemli olan gerçeği korumak değil, doğru tutmaktır.*²⁵

²¹ Michael Huber, Gangsta Rap – Wie Soll Man Das Verstehen?, BPJM Aktuell 03/2018, Mönchengladbach

²² Tricia Rose, *Black Noise: Rap Music and Black Culture in Contemporary America*, Wesleyan University Press, Hannover Almanya 1994, 2.

²³ Jeff Chang, *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*, Ebury Publishing, Londra 2011.

²⁴ Chang, XII.

²⁵ Chang, XII.

Bu çalışmanın asıl konusu olan hip hop şarkılarında Türkçe sözcükler ve kelime gruplarına başlamadan önce birinci bölümde hip hop'un sözlük anlamına, rap'le arasındaki farka ve Türkçe hip hop'un anlamına değinilecektir.

İkinci bölümde ise hip hop'un Almanya'ya ve Türkiye'ye gelişi ve günümüze kadar gelen sürecine değinilecektir. Almanya'ya hip hop ilk hangi senelerde ve kimler tarafından icra edilir ve Türkler tarafından nasıl kabul görür ve Almanya'ya nasıl entegre olduğu ele alınacaktır. Akabinde Almanya'daki hip hop'un Türkiye'ye yansımalarına değinilecektir. Rap'in Almanya'ya ve Türkiye'ye gelişinden günümüze kadar olan zaman dilimi irdelenecektir. Hip hop Almanya'da hangi dilde başlar ve ne yöne evrilir ele alınacaktır. Hip hop neden ilgi görür Almanya'daki sebepler ve Türkiye'deki sebepler irdelenecektir. 2000'li yılların ortasında ünlü rapçi Ceza ve Sagopa Kajmer'in arasındaki dissleşmeler ve bunun sebeplerinden bahsedilecektir. Üçüncü ve son bölümümüzde ise Türkçe hip hop'un ilk rapçilerinden Killa Hakan'ın "Alles Tamam" ve ilk rap grubu olan Cartel'in Almanya'da ve Türkiye'de en meşhur olan şarkısı "Cartel (Bir numara)" yı inceledik. Bu iki rapçi ilk nesil olarak kabul gören sanatçılardır. Son nesilden ise Summer Cem'in "Yallah Goodbye" ve Mero'nun "Olabilir" adlı şarkılarını inceledik. Dört rap sanatçımızda "Gastarbeiter" çocukları olarak Almanya'da doğup büyümüşlerdir. Kimisi Türkçeyi çok iyi konuşamaz ya da ünlü olduktan sonra öğrenir.

BİRİNCİ BÖLÜM

HİP HOP NEDİR?

1.1. HİP-HOP SÖZLÜK ANLAMINI NEDİR?

Almanya'nın en önemli sözlüklerinden biri olan Duden hip hop'u şöyle tanımlamaktadır: “Elektronik olarak oluşturulmuş, güçlü ritmik ve düşük melodili müzik (ve esas olarak büyük Amerikan şehirlerindeki alt sosyal sınıfların yaşamını yansıtan şarkı sözleri) ile karakterize edilen rap'e dayalı müzik tarzı”.²⁶ İngilizce *hip hop* sözcüğü “1980’lerde New York’un zenci semtlerinde doğan bir gençlik akımı ve buna özgü müzik tarzı” sözcüğünden alıntıdır. İngilizce “*to hop*”, “sıçramak, hoplamak” fiilinden türetilmiştir. Bu sözcük Germence aynı anlama gelen yazılı örneği bulunmayan **hoppôjan* veya *huppjan* biçiminden evrilmiştir.²⁷ Wikipedia sözlüğü hip hop müziğini kökleri Afroamerikan funkmüziğine ve soul müziğine dayanan bir müzik çeşidi olarak değerlendirir. Jamaika geleneğine kadar yaslanan bu müzik türü Amerika’ya Lovebug starski’ye veya DJ Hollywood’a dayandırılır. Sadece bir müzik türü olarak değerlendirilmemekte, aksine bu müzik biçimi ile birlikte Rap (MCİng), DJing, Breakdance, Graffiti yazımı ve Beathboxing türlerini de içermektedir.²⁸

Hiphop sözcüğünün çoğu matbu sözlüklerde yer almaması nedeniyle online sözlüklerde aynı sözcüğün arayışını gerçekleştirmiş ve bu sözcüğün tanımını o portallarda bulmaya çalıştık. Bunlardan birisi de güncellenmiş online Britannica Sözlüğü’dür. Britannica sözlüğü bu müzik türünü “1980’lerde ve 90’larda yaygın popülerlik kazanan kültürel hareket; ayrıca, hareketin en kalıcı ve etkili sanat formu haline gelen ritmik ve/veya kafiyeli konuşmayı içeren müzik tarzı rap için destek müziği.”²⁹ olarak tanımlamaktadır. Online müzik sözlüklerin de hiphop ile rap arasında ayrıma bile gidilir. “Musical Dictionary” adlı online bir sözlükte bu iki tür arasındaki ayrım şu şekilde evrilir: “Hip hop bir türden daha fazlasıdır: müzik, şiir, dans, sanat, moda ve siyaset felsefesini içine alan kültürel bir harekettir. Pek çok insan rap ve hip hop'u eşanlamli olarak kullanır, ancak kesin olarak konuşursak hip hop kültürel bir harekettir

²⁶ Duden

²⁷ <https://turkcedemek.com/arama/hip-hop/> (31.08.2021 14:50)

²⁸ <https://de.wikipedia.org/wiki/Hip-Hop> (31.08.2021 15:30)

²⁹ <https://www.britannica.com/art/hip-hop> (02.09.2021 9:45)

(müzik dahil), oysa rap, hip hop müziğinde sıklıkla kullanılan belirli bir müzik tekniğidir.”³⁰ Yine bir online müzik sözlüğünde, Collins Sözlüğü’nde hiphop şu şekilde tanımlanır:

*“Hip-hop, 1980’lerde Amerika Birleşik Devletleri’nde siyahi gençler arasında başlayan bir popüler kültür biçimidir. Rap müziği ve grafiti sanatını içerir.”*³¹

Çoğu sözlüklerde hip hop müziği için Afroamerikan vurgu, blues, funk vurgusu çok önemlidir. Bunlar da bu müzik türünün siyahi bir etnik grubun müziği olarak başladığını doğrulamaktadır. Elbette başta Eminem olmak üzere ileride bu müziği sadece siyahilerin değil de beyaz Amerikalıların bile yaptığı görülmüş, bugün ise artık her zümreden, her türden, her çeşitten insanın yaptığı bir evrensel müzik haline gelmiştir.

“Digitales Wörterbuch der deutschen Sprache”³²,ye (T. Alman Dilinin Dijital sözlüğü) göre hip hop kelimesinin iki anlamı vardır. Birincisi: Güçlü ritmik vuruşlar ve rap ile karakterize edilen müzik tarzı; ikincisi: (Esas olarak) rap, DJlik, breakdance ve grafiti unsurlarıyla bilhassa karakterize edilen ve sıklıkla moda veya benzeri diğer sanatsal ifade biçimleriyle desteklenir.

Cambridge’in tanımına göre ise hip hop:

*Siyaset ve toplumla ilgili şarkıların ve söylenmek yerine konuşulan sözlerin yer aldığı bir tür popüler Afro-Amerikan Müziği’dir.*³³

1.2. HİP-HOP VE RAP ARASINDAKİ FARK NEDİR?

Hip-hop bilindiği üzere Amerika Birleşik Devletleri’nde ortaya çıkan kültürün şemsiye terimidir. Bu kültürün içinde barındıran unsurlar ise DJ’lik, breakdance, grafiti ve en çok bilinen ve uygulanan rap müziğidir. Bu kültür Amerika’da tüm unsurları ile halen halkın alt kesimi olarak bilinen gettolarda devam etmektedir. Almanya’da ise üst tabakadan kendi dışlanmış ve ezilmiş hisseden alt tabaka tarafından bu kültür benimsenmiş ve bir hayat tarzı olarak yaşanmaktadır. Örneğin Berlinli rapçiler; şimdi

³⁰ <https://musicaldictionary.com/what-is-hip-hop/>

³¹ https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/hip-hop#google_vignette

³² <https://www.dwds.sw/wb/Hiphop>

³³ <https://dictionary.cambridge.org/de/worterbuch/englisch/hip-hop>

Bushido o zamanlar “Fuchs” mahlası ile tanınan Sony Black ve “Fler” mahlaslı Frank White rap müzik haricinde halka açık alanlarda grafiti yapmaktadırlar.

Rap müziği, hip hop kültürünü uygulamanın müzikal yoludur. Almanya’da 90larda ana akım haline gelir ve iniş çıkışlar yaşanmaktadır.

Safiye Genç rap’in tanımını şöyle yapmıştır:

“Rap kelimesinin oluşumu, Amerikan argo kelimesi olan “to Rap” (gevezelik etmek) ve İngiliz “to Rap” (hızlı vuruşlarla vurmak) kelimesinin birleşiminden kaynaklanmış olabilir, çünkü melodiden çok ritmin ön planda olduğu ve sözlerin konuşmaya yakın ifade edildiği bir müzik türüdür.”³⁴

1.3. TÜRKÇE HİP HOP TERİMİ NEDİR?

"Türkçe hip hop" terimi, Almanya'da 1980'lerin sonlarından ve 1990'ların başlarından itibaren ortaya çıkan Türkçe rap müziği için kullanılır. Bu müzik türü, o dönemde Türkiye'den Almanya'ya gerçekleşen göçlerin bir sonucu olarak ortaya çıkan Alman-Türk gençlik alt kültürünü temsil eder. Alman ve Amerikan hip hop öğelerini, geleneksel Türk enstrümanları ve melodileri ile birleştirir ve Türkçe dilini kullanır. Daha sonra özellikle Türkiye'de başarılı bir müzik türü haline gelmiştir. Almanya ve diğer Avrupa ülkelerinde yaşayan Türk asıllı sanatçılar, "Türkçe hip hop"u zaman zaman Almanca veya İngilizce olarak da sunmaktadır.

Türk hip hop’u Türkiye, özellikle İstanbul ve Ankara’da kök salmadan önce, aslında Almanya’daki Türk etnik mahallelerinden ortaya çıkmıştır. 1960’larda “Gastarbeiter” (T. misafir işçiler) olarak Almanya’ya gelen Türk göçmenlere borçlu olan büyük nüfusuna sahip olan Almanya’daki tüm Türklerin 2/3’ü 35 yaşın altında ve yarısı 25 yaşın altındadır. Alman hükümeti tarafından uygulanan vatandaşlık durumu gibi dışlayıcı uygulamalar, Almanya’daki Türkleri sistematik olarak ayrımcılığa uğratarak göçmen işçilere karşı ırkçılığı tetiklemektedir.

Almanya'da doğan Gastarbeiter'ların çocukları, genellikle varoş yani daha az gelişmiş mahallelerde yaşamışlar ve "Doğu" geleneklerini ve Almanca dilini zayıf kullanmaları nedeniyle çoklukla dışlanmışlardır. Bu Türk şehir gençleri, ifadesel kimlik oluşturmak için hip hop'a yönelirler. "Bir Yabancı'nın Hayatı" adlı Türkçe rap vinyl

³⁴ Genç, 844.

record'u³⁵, King Size Terror tarafından kaydedilir ve "Oriental hip hop" alt türünü oluşturarak Türk gençleri, Afrika Amerikan hip hop kültürünü taklit etmekle kalmaz, aynı zamanda özümser ve aşarlar.

Hip hop'u yerleştirerek, Almanya'daki Türkler onu özellikle ırkçılık ve etnik azınlık gruplarının genç üyeleri tarafından yaşanan ulusal kimlik sorunuyla ilgili bir ifade biçimi olarak yeniden şekillendirmişlerdir.

³⁵ Vinyl record: Müzik terimi olarak Gramafon plağı demektir. Bir diğer anlamı ise Vinil plak yada vinil kayıt anlamında gelir. <https://www.seslisozluk.net/vinyl-nedir-ne-demek/>

İKİNCİ BÖLÜM

ALMANYA'DA VE TÜRKİYE'DE HİP HOP

2.1. ALMANYA'DA HİP-HOP

2.1.1. Hip-Hop'un Almanya'ya Gelişi

Rap müziği 80li yıllarda Almanya'da konuşlandırılmış, Amerikan askerleri tarafından popüler olmuş ve sonrasında Almanlar tarafından kendi aralarında festivaller düzenlenmiştir. Almanlar rap şarkılarında çoğu şeyi Amerikalılardan kopyalamışlardır. Başlarda raplerini İngilizce yapmaktaydılar, çünkü Almanca rap söylemek modası geçmiş, eski moda olduğu düşünülmüştür. Fakat 'Advanced Chemistry' grubunun bir üyesi bir gün Almanca serbest stilde rap yapar ve başarılı olur. 90lı yıllarda tam anlamıyla Almanca rap popülerliğine Stuttgartlı Grup 'Die Fantastischen Vier' tarafından kavuşmuştur. Ancak 1992 yılında 'Die Fantastischen Vier' grubunun çıkardığı ilk Almanca rap şarkısı "Die Da!?! " büyük ses getirdikten sonra diğer rapçilerle anlaşmazlık çıkar, çünkü diğerleri "old school" (geleneksel fikirlere sahip, Tureng) düşünceye sahip, yani ciddi bir siyasi yönetime sahip olan rapçiler "new school" (çağdaş, modern görüşlere sahip, Tureng) yani eğlenceyi ön planda tutan rapçiler arasında tartışma yaşanmıştır. Gelenekselçiler çağdaşların sadece eğlenceyi ön planda tutup Rap'i ciddiye almadıklarını düşündüler.

2.1.2. 80'lerde Hip-Hop

Alman rapçiler, o zamanlar politik ve müzikal açıdan sert olan hip hop'un bir yeraltı hareketi olarak Amerika Birleşik Devletleri'nden Almanya'ya yayıldığı 1980'lerin ortalarından beri aktiftiler. Rap'in ABD'de ticarileşmesinden sonra hip hop ve rap 80lerin başında Almanya'ya plaklar, filmler ve hepsinden önemlisi Almanya'da konuşlanmış Amerikan askerleri tarafından gelir. Yapımcılığını Harry Belafonte'nin yaptığı "Wild Style" ve "Beat Street" gibi uzun metrajlı filmler ve "Style Wars" gibi belgeseller gençleri daha fazla breakdance yapmaya, spreyle boyayla grafiti yapmaya ve rap yapmaya teşvik eder. Böylece 80ler başında Almanya'da İngilizce rap dalgası başlamıştır. Bahsettiğimiz filmlerin etkili olduğu 90larda çıkan bazı rap şarkılarında

geçmesinden anlaşılmaktadır. Bunun örnekleri arasında “Marius No.1 & Core E.” ikilisinin (Nur ein Teil der Kultur, 1994) şarkısı ve “D-Flame”in (Mehr als Musik, 2002) ama “Too Strong” (Body Rock, 1999) yada “RAG” (RAG-Time, 2001) grupların şarkıları gösterilebilir. Şarkıcı Thomas Gottschalk’ın da aralarında bulunduğu G.L.S.-United grubun “Rapper’s Deutsch” şarkısı Nisan 1980’de yayınlanan ilk Almanca rap şarkısı olarak kabul edilse de pek ilgi görmemiştir. Bu şarkı, Amerikalı rap şarkısı, Sugarhill Gang grubunun “Rapper’s Delight” şarkısına yapılan bir parodi özelliği taşımaktadır.

Nina Hagen ve “Die Toten Hosen” grubu 80lerin başlarında rap şarkıları yapmışlardır. Ülke çapında ilk ünlü olan Batı Almanyalı hip hop grupları şunlardı: Rock Da Most, Advanced Chemistry, We Wear The Crown Posse, TCA the Microphone Mafia ve Too Strong. Batı Almanya’da olduğu gibi, Doğu Almanya’daki müzisyenler de “Wild Style” filminden etkilenmişlerdir, bu nedenle İngilizce konuşan ekip *Electric Beat Crew*, duvarın yıkılmasından kısa bir süre önce Doğu Almanya’da kurulmuştur. 1980’lerin ortalarında bu dalga yeniden azalmıştır. Muhtemelen 1989 yılında ilk kültürel Almanca rap şarkısını yayınlayan *Fresh Familiee* grubunun “Ahmet Gündüz” adlı şarkısı olmuştur. Fresh Familiee grubunun üyeleri Türk, Tunuslu, Makedon ve Alman gençlerden oluşmaktadır. “Ahmet Gündüz” şarkısı ilk Almanca Rap şarkısı olarak kabul edilir ve şarkı sözlerini incelediğimizde Türkçe kelimelere rastlanmaktadır. Şarkının sözleri şöyledir:

„Mein Name ist Ahmet Gündüz.

Lass mich erzählen euch!

Du musst schon gut zuhören ich kann nicht sehr viel deutsch!

Ich komm von die Türkei, zwei Jahre her und ich viel gefreut, doch Leben hier ist schwer.

In Arbeit Chef mir sagen, Kanacke hey wie gehts?

Ich sage "Hastirlan" doch Arschloch nichts verstehn'.

Mein Sohn gehen Schule kann schreiben jetzt.

Lehrer ist ein Schwein, er gibt ihm immer sechs.

Gestern ich komm von Arbeit. Ich sitzen in der Bahn.

Da kommt ein besoffen Mann und setzt sich nebenan.

Der Mann sagt: "Öhf, du Knoblauch stinken!".

Ich sage: "Ach egal, du stinken von Trinken!"

*Nun den Spaß beiseite hör gut zu was ich meine.
 Lass und jeden jeder sein, lass jedem doch das Seine.
 Ich kann das gut verstehn', wir haben andere Sitten.
 Ich weiß du magst es nicht.
 Ich möchte dich doch bitten,
 das alles zu verstehen - in den Spiegel mal zu sehen
 und wenn du siehst du bist perfekt, dann werd' ich es verstehen.
 Wenn du sagst Ausländer sind peinlich, Ausländer sind dreckig.
 Vorurteile hin und her - nur Deutsche sind syhmpathisch?
 Falsch Falsch
 - Fahr in unser Land, lern uns erst mal kennen,
 wirst du falsch behandelt, dann darfst du mich Kanacke nennen.
 Ist doch alles Scheiße, ich liebe meine Heimat und dieses Land noch mehr.
 Wir alle bauen Kacke und das betrübt mich sehr.
 Du bist nicht besser als ich, ich bin nicht besser als du.
 Lass uns Frieden schaffen jetzt, heute hier im Nu.
 Das macht doch alles garnichts ob Kopftuch oder nicht.
 Bruder gib mir deine Hand und lass uns leben friedlich!
 Falsch Falsch total Falsch!
 Was ich damit sagen will, ist doch völlig klar.
 Jeder Mensch hat Rechte, manche nehmen das aber nicht wahr.
 Es gibt halt dumme Menschen, die denken nicht so klar.
 Ob du oder ich - es gibt keine Differenz:
 Du bist ein Mensch,
 Ich bin ein Mensch.
 Vertragst euch gibt euch eure Hände.
 Ich laber nicht zum Spaß, das ist 'ne Botschaft, die ich euch sende.
 Tief aus meinem Herzen, tief aus meinem Innern.
 Nehmt war, was ich euch sage, hilft mir die Feindschaft zu verringern.
 Ich weiß, es nützt nicht viel, geht euch am Arsch vorbei.
 Was ich sage, ist Realität keine dumme Laberei.
 Jeder weiß Kriege sind für niemande ein Gewinn.
 Brüder morden Brüder hin - ein Sterben ohne Sinn.
 Fang mal an zu denken, schau wir sind gleich.*

Wir haben jetzt die Neunziger und nicht das Dritte Reich.

Fühlt euch jetzt nicht angegriffen

- ich will doch nur bezwecken, dass man sich drauf konzentriert:

Andere

*Welten zu RESPEKTIEREN!!!*³⁶

Şarkı sözlerinde de görüldüğü üzere şarkı tamamen Almanca sadece bir kelime Türkçe, o da argo bir kelimedir. Girişte Ahmet Gündüz karakteri kendini tanıtmaktadır ve pek Almanca bilmediğinden bahsetmektedir. Şarkıdaki cümle yapıları ve kalıplar gramer kurallarına uygun değildir. Türkiye’den iki yıl önce geldiğini vurgusunu yapar ve Almancanın dilbilgisini Türkçe düşünerek kullanır ve böylece grameri alt üst eder. Gündüz karakteri çocuğunu okulundaki öğretmenlerin, çalıştığı işyerindeki patronunun, hatta sokaktaki bir ayyaşın yabancılara olan negatif tutumlarını dile getirirken ve Almanya’da bir yabancı olarak yaşadığı sıkıntılardan bahsetmektedir.

Gastarbeiter (T. Misafir işçi) olarak gelen ilk jenerasyonun çocukları da bu dönem; 80ler ve 90larda, kendilerini daha iyi ifade edebildikleri için rap müziğe yönelirler. Gurbetçi gençler açılan diskolara eğlence mekânlarına gidemezler, aslında daha doğrusu Alman gençleri tarafından ırkçılığa maruz kaldıklarından dolayı rahatsızlık duyarlar ve bu yüzden gitmeyi tercih etmezler. Fakat Amerikalı askerlerin bulunduğu diskolarda rahat ederler ve o dönemlere şahitlik eden DJ Mahmut; oradaki rap müziğini dinledikçe sevmeye başlamış ve benimsediğini anlatır. Türk gençleri önce hip hop’un dansı olan Breakdance ile başlamışlar sonrasında DJ’lik ve Rap müziğine merak salmışlardır.³⁷

2.1.3. 90’larda Hip-Hop

90’larda Rap popüler kültüre giriş yaptıktan sonra “underground”³⁸ rapçiler “Die Fantastischen Vier” grubu gibi ortaya çıkar. Bu grup “eğlenceli rap” adı altında ama seviyeli felsefesi olan şarkı sözleri yazarak Alman Rap şarkıları listelere giriş yaparlar. 1991’de ilk şarkıyı “Jetzt geht’s ab” çıkarmışlardır. Rap camiasında daha önce hiç kimsenin onları duymaması ve daha önce hiçbir Jam’de (T. Rap gösterisi, konseri)

³⁶ <https://musikguru.de/free-family/songtext-ahmet-guenduez-381812.html>

³⁷ Selçuk Sevilay Tüccar, “TR rap doğuşu Almanya’da”, *TRT Belgesel*, 2011.

³⁸ Underground: yeraltı

performans sergilememeleri nedeniyle ilk başta ciddiye alınmışlardır. Fakat 1992’de “Die da!?!” şarkılarıyla listelerde ikinci sıraya yerleşmişlerdir. Şarkı sözlerinin eğlenceli ve Almanca olması hip hop camiasında bir kargaşaya neden olmuş ve öte yandan şarkının Sony/Columbia plak şirketi tarafından yayınlanması onları artık ticari olarak değerlendirilmelerini sağlamıştır. ABD’de ticari satışa karşı bir anlaşma tutumu olduğu için bu tabu olarak kabul edilmektedir. Bu anti-ticari tutum, Amerika’da çoktan modası geçmiş olmasına rağmen, Almanya’da devam eder.

1993’ten sonra Alman dilindeki ilk televizyon programı, yeni açılmış olan müzik kanalı VIVA tarafından yayınlanmaya başlar. 1995’e kadar hiçbir rap albümü listelere giremez. Şarkılar underground’da devam eder fakat ikiye ayrılarak: *old school* (T. Gelenekçiler) ve *new school* (T. Yeni moda, çağdaş). Old School’çular Almanya’daki rapin kurucuları ve geliştiricileri olarak kendilerini gördükleri için New School’luları görmezden gelmekte ve hip hop’u ciddiye almamakla suçlamaktaydılar. Old School rapçilerin politik bir bakış açıları vardır. Fakat 1992’de *Advanced Chemistry* ilk ciddi Maxi Single piyasaya sürer ve Almanya’da hâkim olan ırkçılık ve sosyal açıdan dezavantajlı göçmenlerin kimlik bulmaları mesele haline gelir. New School kahramanları ise sadece eğlenceli rap şarkıları yapma isteklerinin olduğunu iddia etmişler ve bundan dolayıda önemsiz şeyler hakkında rap yapmışlar ve öncelikle kelime oyunu ve ironi içeren şarkı sözleri kaleme almışlardır. Bu gruplardan önde gelen isimlerden bazıları *Fettes Brot* ve *Der Tobi und das Bo* ikilisidir.

1994 yılında kurulan Cartel grubu iki grup ve tekil sanatçı olarak Erci E. tarafından kurulmuştur. Karakan grubunun üyeleri Alper Ağa ve Kâbus Kerim iken Cinai Şebeke (Da Crime Posse)’de M. Ali (Emali), Babalu (İchibaba), Olcay (Ole Peter Jeß) ve İnceefe (Çelik Bilek Apo) isimlerinden oluşmaktadır. Cartel grubunun çoğu Türk kökenli gurbetçi çocuklarıydı ve bunlardan sadece iki üyesi yabancıydı. Bunlar “Olcay” takma isimli Alman Ole Peter Jeß ve Kübalı olan Babalu’dur. “Olcay” takma isimli Alman sanatçı Cartel’in Avrupa’da ve Türkiye’de sevilen şarkısı “Cartel Bir Numara” (1995) da Türkçe ve Almanca rap, Babalu ise İspanyolca söylemiştir. Bu sevilen rap şarkısından sonra albüm çalışmasına girerler fakat sonuç vermez. Grup bir süre ara verir ve 1998’de Almanya’nın ünlü şarkıcısı Peter Maffay ile beraber onun Albümünde “*Maffay’la Cartel*” isimli bir düet şarkı seslendirirler. Fakat Cartel

grubundan sadece Erci E. bulunmaktadır. Erci E.'ye Bektaş ve Capman Hakan eşlik etmiştir. Cartel grubu 2004'e kadar tekrar bir süre ara verir.

Birinci nesilde Almanca bilmeyen bir nesil ikinci ve üçüncü nesle doğru yol alırken sadece Almancasını geliştirmez, Almanya'nın toplumsal dönüşümlerine de kendini entegre eder. Kreuzberg'te başlayan, Berlin duvarının yıkılması ile dazlakların saldırısına iyiden iyiye yüzleşen bu bağlamda bir birlik, bir varoluş çabasında olan rap müziği zamanla bütün bu politik-sosyal-ekonomik-etnik kültürel temaları ve sorunları kendi perspektifinden dillendirerek kendine dair bir imaj oluşturur. Almanya'da üçüncü nesil rap müziği artık daha çok kendine güvenen bir nesil olarak kendini gösterse de önünde elbette dünyaya dair, dünyanın dönüşümü ve gelişimine dair yeni sorunları olan bir nesildir de aynı zamanda. Bu nesil 90lı yıllarda Türk rap müziğini etkilemiş, Almanya'dan dönen kuşak hem müzikte hem futbolda hem de başka alanlarda Türkiye'de kültürel, siyasi, sosyal dönüşümler gerçekleştirmiştir. Bugün yeni nesil rapçilerin gurbetçilik, dışlanmışlık, İslamofobik kin, göçmen sorunları rap müzikle dile getirdikleri görülebilir. Almanya onları ne kadar görmezden gelse de yaşama tutunma çabaları, yılmamaları, kendi küllerinden doğmaları, yok sayıldıkları bir yerde var olduklarının ısrarla altını çizmeleri başarılarını perçinlemektedir. Almanya'da Türkler olduğu sürece, Türklere, göçmenlere karşı düşmansı tavırlar sürdüğü müddetçe protest tavrı hip hop müzikle dile gelecek ve bu ezilmişlik psikolojisi bir şekilde dillendirilecektir.

2.1.4. 2000'lerde Hip-Hop

Milenyumun dönüşüyle beraber Almanca rap o kadar başarılıdır ki Alman Ulusal pop müziğinin bir parçası olmuştur. Almanya'nın bazı büyük şehirlerinde Hamburg, Frankfurt, Berlin, Münih ve Düsseldorf gibi yerlerde hip hop merkezleri oluşur ve buralarda da kendine özgü stilde rapler yapılır. 2001'de kurulan Aggro Berlin şirketinin sanatçıları (Sido, Bushido ve Fler) yaptığı imaj kampanyasıyla, kısa sürede Alman hip hop'unun şimdiye kadar en başarılı bağımsız müzik şirketi unvanına kavuşurlar. Rap şarkıların içeriği gitgide sokağın sertlikleriyle beraber artar buna neden olan ise sosyal yoksullaşmaya, şiddet ve suç eylemlerine karşı olan hayranlıktır. Şiddetin yüceltilmesi ve aynı zamanda kaba dilin kullanılması, gençlerin (müzik için en önemli hedef grup) tehlikeye girmesini önlemeyi amaçlayan ses taşıyıcıların tekrar tekrar endekslenmesine

yol açmıştır. 2000lerde pek fazla rapçi ortaya çıkar ve bunların birkaç tane yabancı kökenli rapçilerin dışında çoğu Alman'dır. Bu dönemlerde rap şarkısı çıkaran Türk kökenli rapçilerin şarkılarının tamamında Almanca hakimdir. Türk kökenli rapçilerden birkaç örnek verecek olursak isimleri şöyledir: Killa Hakan, Eko Fresh, Kool Savas ve Aggro Berlin grup üyesi G-Hot. Tabii ki sadece Türk kökenli rapçiler değil aynı zamanda Lübnanlı, İranlı, Polonyalı, Amerikalı, Tunuslu, Fransız, Macar, Sudanlı, Bosna Hersekli ve Kamerunlu rapçiler de vardır. Ve Aggro Berlin şirketi 2009 yılında dağılır ve sanatçıları ayrı ayrı yollarda devam ederler. Aggro Berlin'deki sanatçılar ise Sido (2001-2009), B-Thight (2001-2009), Fler (2003-2009), Kitty Kat (2007-2009), Tony D (2006-2009), G-Hot (2006-2007) ve Bushido'dan (2001-2003) oluşmaktadır. 2004 yılında yukarıda da bahsettiğimiz Cartel grubu Türkiye'de ilk albümlerini tekrar piyasaya sürerler. 2009 yılında ise tekrar bir araya gelip Rock'n Coke'da sahneye çıkarlar. Fakat ilk zamanlarda grup üyesi olan İnceefe ve Kâbus Kerim bu grupta yoktur. Bunun akabinde 2 yıl sonra 12 şarkılık *Bugünkü Neşen Cartel'den* isimli albümü çıkarırlar. Bu albümde ise sadece Alper Ağa, Emali, Erci E., Ole Peter ve Babalu bulunmaktadır. Bu albümde her sanatçı şarkıları kendi dilinde söyler ve grup üyesi olan Alman Ole Peter, takma ismi Türkçe olan "Olçay'ı" ismini bırakmıştır. Aynı zamanda dikkati çeken başka konu ise albümdeki şarkı isimlerin Türkçe olması, sadece bunlardan bir tanesinin İspanyolca "Mi Casa Su Casa" (T. Benim evim, senin evin) olmasıdır. Bu albümde Türkiye'de tanınan Ferman Akgül'de "Sen" adında bir şarkıya eşlik etmiştir.

2.1.5. 2010'lu Yıllarda Hip-Hop

2009'da Aggro Berlin'in bitmesine rağmen Gangster Rap fenomen olmaya devam etmiştir. Fakat rapçiler sert Gangster imajını korumak için yeraltı dünyasına haraç ödemek zorunda kalmışlardır. Öte yandan, bazı sanatçılar suç eylemleri nedeniyle gündeme gelmiştir. Örneğin, Kürt kökenli Alman rapçi Xatar, Ludwigsburg yakınlarında bir altın kamyona düzenlenen saldırının ardından Irak'a kaçar ve burada tutuklanır, işkence görür ve sonunda Almanya'ya iade edilir. Xatar gibi sabıkalı bir geçmişi olan herkes, belirli sosyal çevrelerdeki genç hayranlar arasında neredeyse kahraman statüsüne ulaşır. 2010lu yıllarda Almanya'da yaşayan göçmenlerin hip hop müziğinde daha etkili olmaya başladığı gözlenir. Birçok Türkçe, Arapça ve Sırpça

kelime şarkılar aracılığıyla Alman gençlik diline girer. 2010'lu yıllarda Almanya'nın en iyi rapçiler listesine giren birkaç rapçi isimlerini belirtmeden önce pek kadın rapçi olmadığını ve bu dönemde kadın rapçilerin de artık listelere girdiğini görürüz. Örneğin Loredana, Schwesta Ewa, Shirin David ve Juju bu kadın rapçilerden sadece Juju'nun babası Alman ve annesi Faslı, diğer kadınlar ise Loredana İsviçre'de yaşam Kosovalı, Schwesta Ewa Polonyalı ve Shirin David annesi Litvanyalı babası da İran kökenlidirler. Fakat erkek rapçilere gelince bu liste uzayıp gitmektedir. Burada sadece çoğunluğu Türk kökenli ve farklı ülke kökenlerine sahip rap sanatçılarından bahsetmekte fayda olacağı kanısındayız. Capital Bra (Ukranya), Apache207 (Türk), Summer Cem (Türk), Bushido (Alman, Tunuslu), Ufo361 (Türk), KC Rebell (Türk-Kürt), Kool Savas (Türk, Alman), Farid Bang (Fas), Samy Deluxe (Alman, Sudanlı), Haftbefehl (Türk, Kürt), Azad (İran, Kürt), Xatar (İran, Kürt), Eko Fresh (Türk), Massiv (Filistinli), Eno (Türk, Kürt) ve Mero (Türk) gibi isimler bunlardan bazılarıdır.

2.1.6. Günümüzde Hip-Hop

2020'li yıllarda Almanya'da hip hop bütün hızıyla etkisini sürdürmeye devam etmektedir. Sero el Mero, Mert Abi, Uzi, Mero, Gringo, Massaka, Eno, Eko Fresh gibi yeni nesil hip hop şarkıcıları bu müziği sürdürmeye devam etmektedirler. 2000li yıllarda rap müziği bir getto müziği olması bakımından politik dilini biraz daha şiddetlendirmiştir. İslamofobik eylemler arttıkça ve yabancılara düşmanlık da çoğaldıkça hip hop müziğini seslendiren Türk ya da Kürt azınlıktaki şarkıcılar dazlakları, yabancı düşmanlık yapanları alabildiğince hip hop müziklerinde eleştirmişlerdir. Bu hususta pasif bir politika gözeten rap müzik hele de Massaka, Monstar361, Killa Hakan ve Defkhan gibi Türk rapçilerin sert dillerinden kurtulamamışlardır.

2010 yılında Defkhan'ın çıkan ve rap müziği için de bir başyapıt olarak değerlendirilen "Hayatım Bir Battle" albümündeki "Almanya" parçası, sadece karşı duruşu, sert sözleri değil aynı zamanda bizlere uyuşturucu, eğitim, şiddet, katliam ve cezaevi gibi sorunlarla karşı karşıya kalan gurbetçilerin çektiği sıkıntıları ve sorunları da anlatmıştır. Bu şarkıda Neonazilerin Solingen'de gerçekleştirdikleri katliama yer vermiş hip hop müziğinin alanını ve sınırlarını genişletmiştir. Azad, Ercandize, Defhakan ve Bektaş'ın hip hop müziklerinde görülen agresif ve saldırgan dil bu öfkeyi dile getirir.

Almanya'da yaşayan ve orada altmış yıldan beri yaşamış, orayı yurt edinmiş, oraya entegre olmuş olamamış, birçok zorluk çekmiş bir neslin çilelilerini anlatır.

2.2. TÜRKİYE'DE HİP-HOP

2.2.1. Hip-Hop'un Türkiye'ye Gelişi

Türk hip hop'u, özellikle İstanbul ve Ankara'da yaygınlaşmadan önce, daha önce de belirttiğimiz gibi başlangıçta Almanya'daki Türk etnik mahallelerinde ortaya çıkmıştır. Almanya'daki Türk göçmenlerin çocukları, özellikle 1960'larda Gastarbeiter (misafir işçiler) olarak gelen Türk göçmenlerin çocukları arasında tanıtılan rap müziğiyle hızla etkileşime girmiştir.

2.2.2. 90'lardan Önce Hip-Hop

Almanya'daki Türkler, 90'lı yılların başlarından itibaren Türkiye'de yayılan rap müziğinin öncülerinden olmuştur. 1986 yılında kurulan ve 2000 yılında sona eren İslamic Force adlı Türk kökenli rap müzik grubu, müziklerini İngilizce seslendirmiş ve bu nedenle Türkçe rap kategorisine dahil edilmemiştir. Türkiye'de bilinen ilk Türkçe rap denemeleri, 1980'lerde DJ Hakan Gündüz tarafından gerçekleştirilmiştir. Barış Manço ve Cem Karaca'nın 1973 yılında çıkardığı "Lambaya Püf De" adlı şarkısı, Türkçe rap türündeki ilk örnekler olarak gösterilmektedir.

2.2.3. 90'larda Hip-Hop

1990-1995 yılları arasında genellikle Almanca ve İngilizce olarak söylenen rap müzik, King Size Terror adlı oluşumda bulunan Alper Ağa'nın "Bir Yabancı'nın Hayatı" parçasıyla Türkçe sözlü rap müzik dönemini başlatmıştır. Türkiye'de Bülent Ortaçgil ve MFÖ gibi sanatçılar, şarkılarında rap tarzına yer veren öncüler arasında yer almaktadır. Grup Vitamin'in yabancı rap şarkılarına Türkçe sözler ekleyerek seslendirmesi, Türkçe rapin ilk ilkel örnekleri olarak kabul edilir. Hümeysra'nın 1990 yılında çıkan "Tutkuların İntihar" adlı şarkısı da rap içerdiği iddia edilen diğer bir örnektir. Türkçe rap, 1995 yılında Cartel ile Türkiye'de popülerlik kazanır.

1996 yılında Türkiye'de kurulan ilk rap gruplarından biri olan Barikat, Cartel'den sonra ortaya çıkar. 2002 yılında Barikat grubuna Türkçe Rap Müzik Ödülleri verilmiştir. Aynı dönemde, Sirhot'un Amerika'da kurduğu Narcotic grubu ile çıkardığı "Beyaz Karanlık" albümü, Türkçe rap müziğin gelişimine katkıda bulunmuştur. 1997-98 yılları arasında Ceza, Dr. Fuchs ve Sagopa Kajmer gibi sanatçılar Kuvvetmira oluşumunu kurmuş ve bu dönemde Turbo, Yener Çevik, Fuat Ergin, Cash Flow ve NormLife grubunun kurucuları Erman-Ender gibi sanatçılar da Türkçe rap sahnesine katılmıştır.

Türk hip hop tarihindeki ilk kuşak öncülerinden biri olan İslamic Force'un kurucularından Bülent İpek (Boe B), 19 Kasım 2000 tarihinde yaşamını yitirmiştir.

2.2.4. 2000'lerde Hip-Hop

Türkçe rap, Cartel'den sonra geniş bir kitle tarafından keşfedilmiş ve tanıtılmıştır. Bu dönem, 2000-2005 yılları arasındaki erken yıllardır ve özellikle Dream TV, Türkçe rap'e büyük bir destek sağlamıştır. Medya, öne çıkan isimlere odaklanarak, Sagopa Kajmer, Ceza ve Dr. Fuchs gibi sanatçılara 2003 yılbaşı programında yer vererek bu müzik türünün önemini vurgulamıştır. Bu dönem, yeraltında faaliyet gösteren birçok sanatçının profesyonel arenaya adım attığı bir süreçtir. Sansar Salvo (Ekincan Arslan), Pit10 (Server Uraz) ve Canka, bu dönemde yavaş yavaş tanınan ve saygı gören isimlerden sadece birkaçıdır.

1998 yılında çıkış yapan Ayben ve Kolera gibi isimlerden sonra, kadın rap müzisyenleri de sahneye çıkmıştır. Örneğin, 2002 yılında İzmir Karşıyaka'da Kübra Demirkol ve Pınar Demirkol tarafından kurulan Rapangels grubu, bu dönemde dikkat çeken projelerden biridir. Aynı zamanda, 2001 yılında Çağdaş Küçükaydın ve Volkan Kanyılmaz tarafından oluşturulan Cashflow grubu, "Hayata Küstüm" şarkısıyla Türkçe rap sahnesinde yeni bir sayfa açmıştır. 2005 yılında İrem Records etiketiyle "Bir Anlık Hata" albümünü yayınlamışlardır. Bu dönemin önemli olaylarından biri, Ceza ve Sagopa Kajmer arasındaki dissleşme sürecidir.

2.2.4.1. Ceza ve Sagopa Kajmer Dissleşmeleri

4 Ağustos 2004 tarihinde Ceza'nın "Rapstar" albümünde yer alan "Sinekler ve Beatler" parçası, Ayben'e yönelik göndermeler içermektedir. Bu dönemde, belirtilmeyen özel sebeplerden dolayı Sagopa Kajmer ve Ceza arasında soğuk rüzgarlar esmeye başlar. Ceza'nın kız kardeşi Ayben'in Sagopa Kajmer'e karşı tavır alması ve Kolera'nın 23 Kasım 2005'te TV8'e verdiği bir röportajda Ceza'nın lolipop reklamını eleştirmesi ve bunun parayla yapıldığını söylemesi üzerine Ceza, Sagopa Kajmer ve Kolera'ya yönelik "Mürekkep Doldurdum" adlı bir diss parçası yayınlar. Bunun üzerine Sagopa Kajmer, Kuvvetmira ekibiyle birlikte 3 Aralık 2005'te Distortion EP adlı 5 parçalık bir diss albümü hazırlar ve bu albümde, Ceza, Ayben, Rokabeat ve Sahtiyani'a karşı açıkça göndermeler bulunmaktadır. Sahtiyani ise Şubat 2006'da "Kartlar Karışsın" adlı diss şarkısını yayınlar. Nisan 2006'da Rokabeat ve Ceza'nın kız kardeşi Ayben, Kolera'ya ve Sagopa Kajmer'e "Günlerin Ağlak" adlı bir diss atar. Buna karşılık olarak Sagopa Kajmer, Kolera ile birlikte 18 Mayıs 2006 tarihinde çıkardığı Pesimist EP 4 albümünde "Trakonya", "Cümle Mühendisi" ve "Dil Yaratmakta En Asil Silahları" adlı diss şarkılarıyla cevap verir. Daha sonra Sagopa Kajmer, 2007 yılında Ceza ve Ayben'e hakaret ettikleri gerekçesiyle dava açar. Aynı yıl, bir konserde Ceza'nın "Salako Kajmer" diyerek alay etmesi üzerine de dava açılır. 2007 yılında Fuat Ergin, Sagopa Kajmer'e kızarak Kırmızı Halı adlı bir diss parçası yayınlar ve buna karşılık Sagopa Kajmer de Fuat Ergin'e dava açar. Bu olayların ardından, sanatçılar parçalarında, showlarda ve konserlerde birbirlerine yönelik göndermelerde bulunurlar.

2009'da Hiphoplifin toplu albüm projesi kapsamında Sagopa Kajmer'e 37 parçalık "Hiphoplifin Mixtapes Vol.1 – Nafile" adlı bir diss albümü yapılır. 2009 yılında Beyaz Show programına katılan Sagopa Kajmer'in Rapstar yarışması ve kendisi hakkında ağır konuştuğu için kızan Ceza, Bandırma konserinde Sagopa Kajmer'e gönderme yapar. Bu çatışmalar 2010'ların başında son bulur.

2.2.5. Günümüzde Hip-Hop

Türkçe rap, 2010'lu yıllarda önemli bir çıkış yakalasa da Türkiye'de gerçek bir patlama 2019 yılında yaşanır. Dijital müzik platformlarını sarsan Türkçe rap, oldukça dikkat çeken şarkılara ev sahipliği yapar.

Ceza, Türkçe rap'in önde gelen temsilcilerinden biri olarak öne çıkar. Ezhel ve Ben Fero gibi isimlere destek vererek, Türkçe rap sahnesine önemli katkılarda bulunan Ceza, adından sıkça söz ettirmiştir.

Uzun bir süre boyunca Türkçe rap, televizyon kanalları ve radyolar tarafından pek dikkate alınmaz fakat bu inkâr sürecinin ardından ilginç gelişmeler yaşanır. Önce bazı radyolar, Türkçe rap çalmaya başlarlar, daha sonra ise sadece Türkçe rap üzerine odaklanan bir dergi ortaya çıkar ve bu dergi düzenli olarak yayınlanmaya başlar.

Dijital çağda, rap müziğin klasik medya kanallarına uyum sağlama çabası başarılı olur yani Türkçe rap, klasik müzik kanallarında kendinden söz ettirmeye ve kendine bir yer edinmeye başlar. Bu, Türkçe rap'in pozitif bir evrim geçirdiği anlamına gelir. Türkçe rap, 90'lı yıllardaki Türkçe rock gibi popülerleşmeye başlar. Bu dönemde, Türkçe rap ön planda ve popüler bir müzik türü haline gelir.

Her ne kadar autotune fazla kullanılsa da Ceza, Fuat Ergin ve Sagopa Kajmer gibi isimler dışında yeni yıldızlar yaratması, çağa ayak uydurması ve eski müzik anlayışlarıyla barışması önemli bir adım olarak görülür.

Rap müzik Türkiye'de ana akımda olmasa da yıllardır popüler bir müzik türü olarak kendinden söz ettirir. Aynı zamanda günümüzde, pop müzisyenleri bile rap yapmak istediklerini dile getirmekte ve rap müziğin yeni bir trend haline geldiğini ifade etmektedirler. Rap müzikle barışmak biraz zaman alır. Bu, diğer müzik türleriyle de barışmamızı sağlar. Halk müziği, sanat müziği, caz ve diğer türler artık daha fazla kabul görmeye başlar. Sonuç olarak, rap müziğin geleceği, Türkiye'deki müzik sektöründe yeni bir dönemin habercisidir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

İLK NESİL RAPÇİLERLE GÜNÜMÜZDEKİ RAPÇİLERİN ŞARKILARINDAKİ TÜRKÇE SÖZCÜLKER VE KELİME GRUPLARI

3.1. İLK NESİL RAPÇİLER CARTEL GRUBU VE KİLLA HAKAN ŞARKILARININ İNCELENMESİ

3.1.1. Cartel'in "Cartel-Bir Numara" Adlı Şarkısının İncelenmesi

Cartel grubu 1995'te Almanya'da kurulur. Karakan, Cinai Şebeke (diğer adı ile Da Crime Posse) ve Erci E, Cartel grubunun üyelerindedir. Karakan ve Cinai Şebeke grup olarak, Erci E ise solo rap sanatçısı olarak Cartel'i kurarlar. Karakan grubunun üyeleri Nürnberg'ten Alper Ağa ve Kâbus Kerim'dir. Cinai Şebeke'nin üyeleri ise M.Ali (okunuşu emali), Babalu (İchibaba), Olcay (Ole Peter Jeß) ve İnceefe'dir (Çelik bilek Apo).³⁹

Karakan grubunun kurucularından Alper Ağa ya da gerçek ismiyle Alpertunga Köksal 1970 yılında Almanya'da doğmuştur. Asıl mesleği kimya mühendisliğidir ve doktorasını da bu alanda yapmıştır. Üyesi olduğu Cartel ve Karakan grupları dağıldıktan sonra müzikten uzaklaşıp mühendisliğe geri dönmüştür. Grubun diğer kurucu üyelerinden Kabus Kerim gerçek adı ile Kerim Yüzer 27 Ocak 1972 Manisa'da doğmuştur. 12 Eylül 1980 yılında ailesinin yanına Almanya'ya gider ve dört yıl sonra müziğe ilk adımlarını atar. Karakan ve Cartel grubundan ayrıldıktan sonra müziğe devam eder.

Cinai Şebeke grubu üyeleri hakkında maalesef detaylı bilgiler bulunmamaktadır. Yapılan araştırmalar sonucunda sosyal medya' da sadece M.Ali ilgili bilgi bulunmamaktadır. İnceefe'nin gerçek adı Abdurrahman İnce'dir, Babalu sosyal medya' da aktif fakat gerçek ismi ile ilgili bilgi bulunmamaktadır sadece Kübalı olduğu bilinmektedir ve Olcay olarak bilinen Alman asıllı gerçek adı Ole Peter Jeß sosyal medya' yı pek aktif kullanmamaktadır.

³⁹ Nakipoğlu, 157-158

95li yıllarda kurulan Türk, Alman ve Kübalı Cartel grubu Almanya'daki ayrımcılık, korku ve direniş ile ilgili şarkılar söyleyerek, Türklerin yaşadığı aşağılanmaya ve ayrımcılığa dikkat çekmek isterler.⁴⁰

TRT'nin yayınladığı bir belgeselde Kabus Kerim rap müziğine neden yakınlaştıklarını şöyle ifade eder:

“Toplumda hiçbir yere ait olamamak olamamanın burukluğu bizi Amerikalılarla birleştirdi ve burada ne bir din ne bir ırk ne bir dil hiçbir kısıtlama yoktu. Ve bunun, ilerideki dönemlerde anladık ki, bu rap'in temel kültürüdür. Hiçbir ayırım, hiçbir ırkçılık, hiçbir cinsiyetçiliktir, hiçbir aslında hiçbir şiddet barındırmayan bir şey bizi kucaklayınca bizde kendimizi çok yakın hissettik.”⁴¹

Cartel grubu Almanya'da yaşanan bu sorunları anlatmak için birleşir ve çalışmamızda incelemesini yapacağımız “Bir Numara” şarkısını yaparlar. Şarkıdaki Türkçe sözcükler ve kelime gruplarına bakalım.

Alper Ağa sürekli radyo kanalı değiştiriyor

- Berlin. Dün akşam ateş saldırısına uğrayan beş Türk, onun içinde üçü çocuk olarak hayatlarını kaybettiler

Verse 1- Alper Ağa:

*Cartel, bir numara en büyük
Cehennemden çıkan çılgın Türk
Yirmi beş yaşında yüz binlik araba
Nerden geldi bu para? En iyisi sorma!
Anlamazsan kafan almaz sorma
Yaşadığım yeri tanımıyo 'n sorma
Her gün savaş caddeler kan
Kan bile kırmızı değil karakan*

Verse 2 - Kabus Kerim:

*Karakan geri geldi buraya
Hakkınızı arayıp sormaya
Geride kalanları uyarmaya
Beraber olup Cartel'i kurmaya*

⁴⁰ Nakipoğlu, 158.

⁴¹ Selçuk Sevilay Tüccar, (Yapımcı Yönetmen), *Söyleyeceklerimiz Var*, TRT İstanbul, 2011, 08:46-09:22.

*Elini vicdanına koyup da söyle
Bu hayat ne kadar sürecektir böyle
Cartel deyip de geçme
Bize güven de yanlışı seçme*

Nakarat – Arzu Yüzer:

*Kaç kere söyledik biz çocuk sana
Bir türlü kulak asmadın lafımıza
Hadi bırak onları gel yanımıza
(Hep beraber) Gel gel gel Cartel'e gel
Bilmiyorsan sana öğretirler
Gel gel gel Cartel'e gel
Cartel' dekiler kan kardeşler
(Kan kan kan kan kan kan kardeşler)*

Verse 3 – Erci E:

*Doksan beş Cartel dile gelir sana
Ve şu anda Erci E konuşmakta
Cartel yan yana can cana beraber
Almanya'nın caddelerinden al sana haber
Durum beter bak Cartel'e saygı göster
Bomba rap şeklinde geliyor
İp ucunu yaktık ateş devam ediyor
Ona sana ona buna kuvvet veriyor
Konuş da söyle de susma da sende
Problemin çözümü bizde ve bende
Yabancıysın diye seni ezemesinler
Cartel Almanya'nın üç köşesinden
Bam bam bam Cartel vurup geçer
Ama kime vuracağını iyi düşünüp seçer
Bütün genç insanlar Cartel'e hazırlar
Gibi geliyor bana yoksa şüpheni mi var*

Nakarat – Arzu Yüzer:

Kaç kere söyledik biz çocuk sana

*Bir türlü kulak asmadın lafımıza
 Hadi bırak onları gel yanımıza
 (Hep beraber) Gel gel gel Cartel'e gel
 Bilmiyorsan sana öğretirler
 Gel gel gel Cartel'e gel
 Cartel'dekiler kan kardeşler
 (Kan kan kan kan kan kan kardeşler)*

Verse 4 – Babalu:

*Şlik Şlak!
 Erci, Karakan, dcp (da crime posse)
 100% cartel mamamia so pri'es
 No ligo espaniol motherfucking esta'pre.
 Seniora seceniora mureko mo loveen mero blanco hontre' huetio prozentio
 e'fes
 Baraka se pas'es setia prases en tio ne get ria prases.
 Atalia ve cha baby bom bom is e dres
 So baba hulenu hale'lulia en pre de*

Verse 5 – M.Ali:

*Şlik Şlak!
 Bunu koymamız yerine gerek
 İttifakı kurduk hedefimize direkt
 Kartalları rezile çevirdik
 Yeter bekledik
 Şimdi size mesajımızı getirdik*

Verse 6 – İnceefe:

*Şlik Şlak!
 Çak elini, dinle, bana bak
 Karakan, Erci E, Şebekemi kafana tak
 Birliğin örneğini öğren tetiği bırak
 Yoksa yersin Şebekemin çelik bileğinden bir tokat*

Verse 7 – Olcay:

Şlik Şlak!

*Hadi lan bir adım geri at
Al sana Şebeke'den bir nasihat
Hakikati tat bir, birbirimizi desteklememiz şart
Fakat unutma bizi yaşatan tabiat*

Nakarat – Arzu Yüzer:

*Kaç kere söyledik biz çocuk sana
Bir türlü kulak asmadın lafımıza
Hadi bırak onları gel yanımıza
(Hep beraber) Gel gel gel Cartel'e gel
Bilmiyorsan sana öğretirler
Gel gel gel Cartel'e gel
Cartel'dekiler kan kardeşler
(Kan kan kan kan kan kan kardeşler)*

Verse 8 – M.Ali:

*Cartel kartal gibi havaya kalkar
Kanadını açıp ve göklerde uçar
Kanlı pençesiyle göçmen gibi yaşar
Yaşamayı için savaşıyor ve parçalar
Arkadan yandan önden paralar yaralar
Ama gereği yok, yok
Çünkü Cartel'e kardeş lazım hem de daha çok
Ben çıkıyor M.Ali
Şebekemden kork*

Verse 9 – Olcay:

*Einer für alle und alle für ein
Das Cartel und jetzt pass auf denn wir dringen in dich ein
Zieh dich warm an und dann lan komm ran
Denn die Dcp zeigt nicht allein was sie kann
Wir haben Karakan im Nacken und der Reim wird dich packen
Erci E. deckt den Rücken, um den Abzug zu drücken
Jetzt kommt das Cartel also macht euch bereit
Denn es reicht euch die Hand wer auch immer ihr seid*

Çıkış – Alper Ağa:

Karakan, Erci E. ve Cinai Şebeke

Buluşup dolaşırız biz her gece

Çünkü Cartel uyumaz

Hiç kimseden korkmaz

*Kan kardeşler hiçbir zaman ayrılmaz.*⁴²

Şarkının geneline bakıldığında vermek istedikleri mesajlarını şöyle kategorize edilebilir: güç, dayanışma ve kardeşlik; aynı zamanda mücadele ve direniştir. .Cartel grubu bu şarkıda grubun güçlü, birleşik ve mücadelecisi bir grup olduğunu betimler ve en önemlisi de kanımızca birlikte hareket etme, dayanışma ve kardeşlik mesajlarını verirler “Kan kardeşler” ifadesi zaten başlı başına kardeşliğe vurgu yaparken şarkıda ayrıca beraberlik ve birlik vurguları, grup üyelerinin arasındaki güçlü kardeşlik bağlarına işaret eder. Bir yandan da yine şarkı sözlerinde söz konusu edilen vurgular sokaklardaki mücadeleyi, kanlı çatışmaları ve zorlu yaşam şartlarını anlatarak bir direniş ruhunu yansıtır. Şarkı başlamadan hemen öncesinde radyoda geçen habere yani Mölm ve Solingen’de yakılan Türklere vurgu yapılmaktadır. Rap’in özelliği olan sert dil bu şarkıda da görülmektedir. Şarkı mücadeleyi ve ırkçılığa karşı başarılarını vurgulamak için argo ve sert ifadeler içerir. Nakarat ise Cartel’in güçlü özgür ve yüksek uçan bir örgüt olduğunu vurgular. Kartal metaforu, özgürlüğü ve yüksek uçuşu simgeler. Ritmik ve enerjik yapısıyla bu şarkı hala günümüzde dinleyicilerin hafızlarındadır.

“Cehennemden çıkan çılgın Türk” söylemiyle kastedilen aslında cehennem sözcüğü Almanya ile ilintilidir. Şarkı Almanya’da karşılaştıkları ırkçılık ve üçüncü hatta dördüncü insan muamelesine karşı birlik olması gerektiğini vurgular.⁴³ Kübalı olan grup üyesi Babalu kendi anadili olan İspanyolca ile şarkıya katkı sağlar ve Alman olan Olcay ilk önce Türkçe dile getirir düşüncelerini ve sonra Almanca bir kıtada da beraber olunması, ırkçılığın bitmesi ve Cartel grubundan korkmaları gerektiğinden bahseder. Ama peşine el uzatıp katılmak isteyenlerden de yardımlarını esirgemeyeceklerine

⁴² <https://genius.com/Cartel-tr-cartel-lyrics>

⁴³ Tüccar, Selçuk Sevilay, (Yapımcı Yönetmen), Söyleyeceklerimiz Var, TRT İstanbul, 2011, (03:55-04:30)

değindir. Asıl şarkıda vurgu yapılan düşünce insanların birlik ve beraberlik içinde olması durumunda her şeyin çözülebilir olacağıdır.

Şarkının bir kıtası yabancı dilde olup çok büyük bir bölümünün Türkçe olmasına karşın., Almanya’da ilk piyasaya çıktığında büyük ses getirmiş ve bu ün Türkiye’ye de sıçramıştır. Bu kadar popüler olmasından dolayı Alman televizyonlarında Türkçe rap yayınlanmış ve böylece Türkçe şarkı her kesimde kendini dinlettirmiştir.

Almanya’da yakaladıkları bu başarıdan sonra 1995 yılında Türkiye’ye giderler ve havalimanında Cartel grubunu büyük bir kalabalık hayran kitlesi karşılar.⁴⁴ Cartel’in bu şarkısının Türkiye’de kabul görmesi o dönem yaşanan terör olaylarındandır. Almanya’da özgürlükçü Türkler şarkıyı benimser ve Türkiye’de ise muhafazakâr ve milliyetçi kesim Cartel grubuna sahip çıkar. Sadece vatandaş tarafından coşku ile karşılanmaz rap’i duyup rap’le uğraşan underground (yeraltı) rap’çilerin yerüstüne çıkmasına ve tanınır olmasına sebep olur. En büyük örneklerinden biri rapçi Ceza’dır. Cartel grubu “Bir Numara” şarkısının başarısı ile Türkiye’de futbol stadyumunda ilk rap konserini verir.

3.1.2. Killa Hakan’ın “Alles Tamam” Adlı Şarkının İncelenmesi

Killa Hakan gerçek adı ile Hakan Durmuş, 13 Mart 1973 Almanya’nın Berlin-Kreuzberg şehrinde doğmuştur Killa Hakan’ın babası 60’lı yıllarda Trabzon’dan Almanya’ya göç eden aslen Tokatlı olan birisidir. Babası Killa Hakan’ın doğumuna kadar Türk milli sporu olan yağlı güreşte pehlivan olarak altı kez üst üste Türkiye şampiyonu olmuş bir pehlivendir.

Berlin’de bulunan “36 Boys” çetesine üye olan. Killa Hakan genç yaşlarda kuyumcu soyarak hapse girmiştir. Dört yıl hapse mahkum edilen Killa Hakan hapishanede dinlediği şarkılardan etkilenir ve böylece kendisi sözler yazmaya başlar. Etkilendiği rap sanatçısı çete üyelerinden Boe B, Türkçe rap sahnesinin babası olmaya aday olan tek çete üyesi olarak, müziğe ilgi duyan kişidir. Islamic Force müzik projesini oluşturan Boe B’nin düşüncesi her grubun hip hop’la uğraşması gerektiğidir. İlk rap ekiplerinden biri olan Islamic Force Berlin efsanesine dönüşür ve grup başarılı şarkılar

⁴⁴ Tüccar, Selçuk Sevilay, (Yapımcı Yönetmen), Söyleyeceklerimiz Var, TRT İstanbul, 2011, (22:14-23:00)

yaparken Killa Hakan'da hapisshanedeki koşuşunda radyodan onları dinler. Islamic Force'un "My Melody" şarkısı onun uyanış anını oluşturur. şarkının nereden geldiğini bilmemesine rağmen, şarkının sahibini bulmak ister. Tahliye olduktan sonra, Boe B'yi bulur ve artık öfkesini, melankolisini şiddetle değil artık şiirle, rap'le ifade etmeye karar verir. 1990'ların başında Boe B'nin Islamic Force'a katılır.

Böylece Grup, Almanya'da yaşayan bir azınlığın sesi olur; 1997'de ilk albümleri "Mesaj" piyasaya çıkar. Bu tek albüm olacaktır. 19 Kasım 2000'de kalp krizi geçiren Boe B'nin beklenmedik ölümü sahneye ağır bir darbe indirir; ve böylece grubun kendini tekrardan toparlayabilmesi aylar sürer. Hakan, arkadaşı ve mentoru olmadan kalır, ancak onun misyonunu sürdürmeye karar verir. 2002'de ilk solo albümünü "Cakallar"ı yayımlar. Albüm, geçmiş gang günlerinden kalma sokak ruhunu taşır. Beat'ler Volkan Ts'in atölyesinden gelirken, mikrofonda Jah Sesco, Gekko, Ayaz Kaplı, Sen ve Hardcorerapper Fuat gibi isimler destek verir. Hakan, 2003'te Fuat ile birlikte "Rapüstad" adlı bir sonraki albümünü Kreuzberg'deki Vielklang Stüdyosu'nda kaydeder.

"Semt Semt Sokak," 2005'te gelir. Birçok eski mücadeleci arkadaşları bu sefer de için içindedir. Aile her zaman aile gibidir ve Hakan her zaman Kreuzberg'tedir. Juice dergisi, Ağustos sayısında, „Ufak Ufak“ın video çekimlerine mahallelinin yarından fazlasının katıldığını duyurmuştur. Çünkü Kreuzberg'liler bir arada dururlar. İkinci single'ın videosu Berlinale ödüllü yönetmen Fatih Akın tarafından çekilir.

"Semt Semt Sokak" ile Killa Hakan, sadece Almanya'da değil, aynı zamanda Boğaziçi'nde de başarı elde eder. Ancak bir sonraki çalışmasıyla yani "Kreuzberg City", şarkısı ile işleri daha da ileriye taşır. Böylece "Dünya'nın daha önce hiç görmediği bir Alman-Türk rap albümü" vaat edilmiştir. Cüretkârca yapılan bu basın açıklamasının doğru olabileceğini gösteren konuk listesinde Rap yıldızı Ceza'nın yanı sıra, Killa Hakan'ın birkaç yıl önce Münih'te yapılan hip hop Festivali'nde tanıştığı ve o günden sonra birlikte çalıştığı isimler yer almıştır (son olarak Eko Fresh'in "Hartz IV" albümündeki "Gheddo" parçasında bir araya geldiler). Türkiye'den birçok başka MC de projeye dahildir. Ayrıca Samy Deluxe, Tone, Olli Banjo, Manuellsen, Jonesmann, Harris, Bintia ve No Remorze'nin Britcore-Haudegen grup üyelerinden Crak gibi isimlerin de yer aldığı düetler bulunuyor. Ayrıca şarkıcı Ayaz Kaplı yine bu projede yer alıyor.

İlk video, Eko Fresh'in de katılımıyla gerçekleşen "Her şey Yolundadır" adlı parça için çekilir. İkinci klipte Hakan, Ceza ve Gekko ile "Rap Game"i seçer. Bu adımın yeraltından mainstream'e geçişle gerçekleşip gerçekleşmediği konusunda gerçekten başarılı olup olmadığı bilinmez, ancak en azından büyük bir potansiyel mevcuttur. "Kreuzberg City", Şubat 2007'de piyasaya çıkar.

Aralık 2008'de Killa Hakan, altıncı albümü "Bomba Plak"ı Ceza ile birlikte yayımlar ve. Albümde sadece iki solo parça bulunmaktadır, diğer parçalarda Killa Hakan ve Ceza birlikte rap yapmıştır. Kasım 2009'da yedinci albümü "Volume Maximum" piyasaya çıkar ve Sido, Eko Fresh, Ceza ve Alpa Gun gibi rapçilerin konuk sanatçı olarak katkıları vardır.

Çalışmamızda ele aldığımız Killa Hakan'nın Sido, Alpa Gun ve Ceza ile beraber yaptığı "Alles Tamam" parçasında Türkçe sözcükler ve kelime gruplarına geçmeden önce Killa Hakan'a eşlik eden diğer rapçileri tanımakta fayda olduğumuz kanısındayız.

Sido gerçek adı ile Paul Hartmurt Würdig 30 Kasım 1980 yılında Doğu Berlin'de doğmuştur. Kendisi Alman vatandaşıdır. 4 Temmuz 1980 batı Berlin doğumlu Alpa Gun'un gerçek adı Coşkun Kaan Alper Sendilmen'dir. Alpa isminin kısaltmasıdır ve "gun" İngilizcede silah anlamına gelen bir kelimedir. Alpa Gun Türk asıllı Alman rapçilerinden birisidir. Asıl adı Bilgin Özçalkan olan Ceza 31 Aralık 1976'da İstanbul Üsküdar'da doğmuştur. Rap kariyerini Türkiye'de devam eden ve Türkiye'de rap denildiği zaman belki de ilk akla gelen isimdir.

"Alles tamam" şarkısı şöyledir:

Verse 1 – Sido

Das ist alles nicht so einfach

Auch wenn es so aussieht

Das ist wie Segelflugzeug fliegen ohne Auftrieb

Es ist ein Chaos

Es wackelt, dass man fast rausfliegt

Doch ich weiß man kann es schaffen

Wenn man niemals aufgibt

Auch wenn ihr Waffen habt

Und vor mir den Affen macht

Glaub mir ich hör euch gar nicht mehr zu
 Ich hab die Faxen satt
 Das ist ein Kindergarten
 Ein Jugend-Freizeit-Heim
 Dreh dich Richtung Wand dann kannst du weiterschreien
 Es gibt kein Beef mit mir
 Geh und hab Beef mir deinem Vater
 Wenn du kämpfen willst
 Geh und befrei den Gaza
 Bring deine Familie und alle deine Partner
 Von mir kriegst du gar nichts, Zero, Nada!
 Pass Auf!
 Ich pass auf mich auf
 Glaub mir ich warte nur auf euch
 Wenn ich draußen lauf
 Und ich werde jede Hürde nehmen
 Wie ein ganzer Mann
 Das hier sind Sido, Ceza, Hakan und Alpa Gun, Tamam!

Verse 2 – Killa Hakan

Yıkılmaz sallanır, çünkü sağlam duvarlar dimdik
 Durun hele bi' bizde binek tam rap zamanı şimdik
 Geçmişte çok acılar yatıyor, takip eden bilir bence
 Bazen hayat çok paspal, harbi işkence
 El yumruğunu yemeyen kendi yumruğunu balyoz zannedip piyasaya bakıyor
 Bazı üşütmeler ölmeyi bayılmak gibi santıyor
 Zaman çabuk geçer, anlamazsın bile olur derdin
 Bir daha geri dönüp baştan başlamak için neler verirdin
 Yaşanacak çok şeyler var kulak vermesini bi' öğrenin
 Oturup kalkmasından belli olurmuş derler gün görenin
 İstanbul-Berlin hattı bu bak yıkılmaz tower
 Lan bu Berlin-İstanbul hattı var ya inanılmaz power
 Boş yere hava atma bize koçum bak bu tayfa candan
 Bu tayfa damardan ayılamazsın şamardan çünkü

*Harbi ghetto, kollarımda tattoo
Sido, Ceza, Killa, Alpa Gun
Harbi ghetto*

Nakarat – Ceza ve Killa Hakan

*Geri dur, geri git
Bir al, geri kal yapamazsın
Bırak, yerinde kalsın
Düşman yolunu bulamasın
Bize bak, bizi gör, bizi bil, tadacaksın
Alacaksın tüm sözlerini kendin mezar kazacaksın
Kolay değil zor gerçekler, kor çıkamazsın
Hadi tepininiz
Gene zemindesiniz
Hepiniz kaybolup gider bir nesil gibi
Esir evindesiniz
Eseriz, ekip rüzgarız
Sesinizi de keseriz*

Verse 3 – Alpa Gun

*Ja!
Ich hab‘ viele Probleme
Und viele Ausgaben
Ich hab‘ so viel im Kopf und kann morgens nicht ausschlafen
All die Frust kann ich nicht mehr im Bauch tragen
Wie ich es hasse, wenn Männer ihre Frauen schlagen
Oder wie die Polizei uns hier so schikaniert
Ich hab‘ s verstanden, doch manche werden es nie kapieren
Statt in der Hölle zu regieren, würde ich da oben dienen
Und wenn es sein muss, würde ich auch wieder mit Drogen dealen
Ja, es tut mir leid
Doch ich hör nicht auf zu meckern!
So viele Sachen im Leben gehen mir halt auf den Wecker!
Das geht an euch ihr Hater
Hört ihr mich, Toys?*

Ich hab' kein Beef schon gar nicht mit 36Boys!
Nimm du den Schweinebraten
Ich nimm die Lammkeule
Und wenn ich will, rap ich auch für meine Landsleute
Genau wie Killa Hakan, Ceza oder Sido
Also geht mir nicht auf den Geist
Und dann ist alles tamam, Yo!

Verse 4 – Ceza

Hayvana benzemek için kürk giymene gerek yok
Zaten yolların kapandı gördüm elinde teleskop
Böldüm ekmek elimle
Sen ne verirsen elinle
Hep o gelirmiş seninle
Gelgit var gel de delirme
Paran yoksa hastanede ya rehin ya kapıdasın
Ve nasılsın diye soran var mı nasıl hayattasın
Bir bilen varsa anlatsın gördüğüm hep aynı tablo
İnsanlık bitmiş bir yerde adresde Guantanamo
Yaşamda aynı sahneler bir gerçek bazen sahte
Bugün dost yarın kahpeler kırk yıllık kahvelerde
Kalmamış hiç hatır biçareler gider kalır
Hep fareler bataklıktaiken bile buldu çareler
Parayla saygı alınmaz
Saygı parayla satılmaz
Yara parayla kapanmaz
Dolan dur aynı yerde tam
Bu dört adam da zaten senin saygı dediğin damardan ki
Ceza, Sido, Alpa Gun ve Killa Hakan Tamam

Nakarat – Ceza ve Killa Hakan

Geri dur, geri git
Bir al, geri kal yapamazsın
Bırak, yerinde kalsın
Düşman yolunu bulamasın

Bize bak, bizi gör, bizi bil, tadacaksın
Alacaksın tüm sözlerini kendin mezar kazacaksın
Kolay değil zor gerçekler, kor çıkamazsın
Hadi tepininiz
Gene zemindesiniz
Hepiniz kaybolup gider bir nesil gibi
Esir evindesiniz
Eseriz, eki rüzgarız
Sesinizi de keseriz⁴⁵

Bu parçayı seslendiren dört sanatçının sadece bir tanesi Alman diğer üçü ise Türk'tür. Türk rapçilerinden de sadece Ceza Almanya'da yaşamaz ve o Türkiye'deki rapin öncülerindedir. Bu "Alles Tamam" parçasını dinlerken fark edilir zaten.. Çünkü Ceza dışındaki tüm rapçilerin bahsettikleri sorunlar ırkçılık, ayrımcılık gibi konuları içerir. Fakat Ceza'nın anlattığı sorunlar ise yaşadığı ülke yani Türkiye'nin sorunları olarak kendisine yer bulur. Ve bunlar şu cümlesinde kendini ele verir:

"Paran yoksa hastanede ya rehin ya kapıdasın
Ve nasılsın diye soran var mı nasıl hayattasın"

Ceza'nın bu parçada Türkiye'nin o dönem yaşadığı politik ve ekonomik sorunlardan bahseder.

Killa Hakan kendi bölümünde ise Almanya'da eskiden ne kadar çok sorun yaşadıklarını ama şimdi ise ne kadar güçlü olduklarını ifade eder. Eski hayatından ders aldığını ve pişmanlığını anlatır. Killa Hakan bu parçasında küfür kullanmaz fakat Türkçeyi zekice kullanıp hakaret sözcüklerine yer verir. Aynı zamanda Berlin ve İstanbul arasındaki dostluğa da vurgu yapar.

Bu parçada göze çarpan en önemli özellik mısraların ya tamamen Türkçe ya da tamamen Almanca olmasıdır. Sadece parçanın da adı olan "Alles Tamam" kelime grubu her sanatçı tarafından kendi mısralarında kullanılmaktadır. *Alles Tamam* "her şey tamam" anlamına gelmektedir. Günümüz rapçilerinden inceleyeceğimiz şarkılarda ise daha hibrit karmaşık bir yapı görmekteyiz.

⁴⁵ <https://genius.com/Killa-hakan-alles-tamam-lyrics>

3.2. GÜNÜMÜZ RAPÇİLERİNDEN SUMMER CEM'İN “YALLAH GOODBYE” ADLI HIP HOP MÜZİĞİ İLE MERO'NUN “OLABİLİR” ADLI HIP HOP MÜZİĞİNDE TÜRKÇE SÖZCÜKLER VE KELİME GRUPLARI

3.2.1. Summer Cem'in “Yallah Goodbye” Şarkısının İncelenmesi

Summer Cem ya da gerçek adıyla Cem Toroman, Türk asıllı Alman hip hopçularındandır. 11 Nisan 1983 yılında Almanya'da Mönchengladbach'ta doğan Summer Cem ailesi Malatyalıdır. Summer Cem Almanya doğumlu olduğundan Mönchengladbach'ı vatani olarak görmektedir. Çok küçük yaşlarda amcasının dinlediği rap müziklere hayran olan Summer Cem bu müziği yapmaya karar verir. Değişen Almanya'da farklı rap gruplarıyla iş birliği yaparak popülerliği kazanmıştır. Eko Fresh, Bushido ve Farid Bang gibi gruplar bunlardan bazılarıdır. Summer Cem hayır işlerinde de etkili bir rapçidir. Aziz Şahin isimli bir çocuğun ilik naklinde Türkiye'deki sanatçılarla, Almanya'da politikacılarla iş birliği yapıp çocuğun gerekli ilığının bulunmasına öncülük etmiştir. Bir rapçi olarak toplumsal sorunlara karşı duyarlı olmak onun için çok önemlidir. Summer Cem Türkiye' Adana'da çektiği bir klipte silahlı çatışma konusunu ele almış ve çekimi seyreden insanlar orada klip çekimi olduğunu fark etmedikleri için polisi çağırmışlar ve böylece şarkıcı zor anlar yaşamıştır. Klip çekmek için valilikten izin almadığı için klip çekimi durdurulur. Summer Cem'in albümlerinin isimlerini ve tarihlerini vermekte fayda olacağı kanısındayız: 2003: Beeil dich feat. Eko Fresh, 2004: Summer Cem wird ein Star, 2004: Asphalt feat. Eko Fresh & Azra, 2004: C-E-M, 2006: GD Generation X feat. Eko Fresh & Farid Bang, 2006: Das erste Mal feat. Eko Fresh & Saad, 2008: Ein ganz normaler Tag feat. Tekken Bugatti, Farid Bang & Hassan El Moussaoui, 2009: 1001 Nacht feat. Keslan & Mazer, 2009: Ich bin der erste, der kommt, 2010: Es kommt raus, 2010: Feierabend, 2010: Hier zu hören, 2010: Feierabend feat. Farid Bang, 2010: Fliegenklatsche (Titel gegen Reason), 2010: Ich hab nie etwas geschenkt, 2012: Fliegengitte bekommen feat. G-Style, 2010: Diesesmal feat. Zemine, 2011: NRW feat. Farid Bang & Fard, 2012: Jako, 2012: Sucuk & Champagner, 2012: Wolf, 2012: Rheydt City Bitch, 2013: Sahin K, 2013: Babas, Barbies & Bargeld (bzw. Babas, Doowayst & Bargeld), 2014: HAK.

Çalışmamızda ele aldığımız diğer bir şarkı olan Summer Cem'in „Yallah Goodbye“ parçasıdır. Bu şarkıdaki Türkçe sözcükleri ve kelime gruplarına inceleyelim ve bu bağlamda Summer Cem'in „Yallah Goodbye“ parçası şöyledir:

“Raindrop, drop top

Fick' deine Mutter in Gladbach (huh)

Neue Uhr, Bruder, guckst du!

Neun Millimeter, keine Zeit für Ju-Jitsu (brr)

Ich komm' heute Nacht, psh, sag nix! (Oh)

Nazopan im System und ich schlaf' nicht (uh)

Sieben-Achtel-Lederjacke wie bei Matrix (ja)

Amigo hat den Fundamentalisten-Bartschnitt (huh!)

Drip-Level Arktis (Drip)

Psychopath und ein bisschen sympathisch (oh)

Paranoia, sag mir, bist du verdrahtet? (Ah)

Harekets und den Stich gibt es gratis (eh)

Dein neues Album kommt, aber juckt kein'n (ah)

Ich würd' lügen, wenn ich sage: "I'm a good guy" (wuh!)

Ich nimm' dir alles weg, Kafa Suge Knight (ah)

Die Walther spuckt Blei – yallah, goodbye!

Yallah, goodbye!

Yallah, goodbye! (Ja)

Immer fresh, immer clean, Para çok fly (yeah)

Ihr kommt nicht hinterher – yallah, goodbye!

Yallah, goodbye! (Yeah)

Yallah, goodbye!

Setz mich auf Gästeliste, Summer plus drei

Doch komm' mit zehn, kein Problem – yallah, goodbye!

Super Soaker aus Plastik (trr)

(Oh, oh) Bak oğlum, bas git (bak, bak, bak)

Nur nakit, kein taksit (ey)

Fellkragen-Jacke, Armani (wooh)

Kopfnuss, Kafa Safari (güm)
Drei Gramm Gianni Versace
Rolex Rainbow – Tekashi (wow)
Neukölln-Tower, fünfzehnter Stock (ey)
Nachts, Traphaus, Hemşeri klopf:
"Hey Gringo, versene Ot"
Olmaz Cem, bendede yok (ahh)
Dein neues Album kommt, aber juckt kein'n (ah)
Ich würd' lügen, wenn ich sage: "I'm a good guy" (wuh!)
Ich nimm' dir alles weg, Kafa Suge Knight (ah)
Die Walther spuckt Blei – yallah, goodbye!
Yallah, goodbye!
Yallah, goodbye! (Ja)
Immer fresh, immer clean, Para çok fly (yeah)
Ihr kommt nicht hinterher – yallah, goodbye!
Yallah, goodbye! (Yeah)
Yallah, goodbye!
Setz mich auf Gästeliste, Summer plus drei
Doch komm' mit zehn, kein Problem – yallah, goodbye!
Yallah, goodbye!
Yallah, goodbye!
Yallah, goodbye! (Oh-oh)
Yallah, goodbye!"⁴⁶

Parçadan da anlaşılacağı gibi dikkat çeken ilk şey hibrit ve karışık bir rap dili varlığıdır. Almanya'da üçüncü nesil rapçiler ikinci nesilden sonra multikulti dili, çok katmanlı dil anlayışını, çoğul dil kullanımını seçmişlerdir. Sadece bir dille raplerini yapmak yerine İngilizce, Almanca ve Türkçe ya da herhangi bir dilden önemli moda terkiplerini alıp parçalarına monte etmişlerdir. „Kafa Suge Knight“, „Yallah Goodbye“, „Para çok fly“, „Nur nakit kein Taksit“ böylesi terkiplerdir. Bu bağlamda bu şarkıda Türkçe Almanca, Türkçe İngilizce, İngilizce Almanca hibrit sözcükler hip hop müzikte dikkat çekmektedir. Rap'te metinlerarasılık da çok önemlidir. 1991 yılında Türk sanatçı

⁴⁶ <https://genius.com/Summer-cem-yallah-goodbye-lyrics>

Hakan Peker'in "Hey Corç" parçasında "Hey Corç, Versene Borç" "Olmaz Maykıl bende de yok" bölümünü Summer Cem

„Nachts, Traphaus, Hemşeri klopft:

"Hey Gringo, versene Ot"

Olmaz Cem, bendede yok (ahh)

şeklinde metinlerarasılık ilkesiyle kendi parçasına taşımıştır. Parçada da görüldüğü gibi sadece yeri geldiğinde Türkçe isimler değil, sıfatlar fiiller, terkipler diğer dillerin sıfat fiil terkipleriyle harmanlanarak yeni bir hip hop dili geliştirilir. Çoğu zaman moda, popüler eşyalar, markalar, altın, suç unsuru oluşturacak maddeler, küfürler, sövgüler, saldırgan dil hip hop dilinin temel dilidir.

3.2.2. Mero'nun "Olabilir" Şarkısının İncelenmesi

Aynen Summer Cem'de olduğu gibi gerçek adıyla Enes Meral olan Mero da 28 Temmuz 2000 tarihinde Almanya'nın Rüsselheim adlı şehrinde doğmuştur Türk kökenli Alman rapçi olan Mero 2017 yılında Instagram'da yayınladığı parçalarla tanınıp popüler olmuştur. Xatar ve Groove Attack müzik firmalarıyla antlaşma yaparak 23 Kasım 2018 tarihinde "Baller los" isimli single'ını çıkarmıştır. Daha sonra popülerliği artan Mero "Ya Hero ya Mero" adlı albümü ile şöhretine şöhret katmıştır. Mero, 2019'da "Ya Hero Ya Mero" ve "Unikat" ve 2020'de "Seele" olmak üzere üç albüm çıkarmıştır.

İnceleyeceğimiz diğer bir şarkıda Mero'nun "Olabilir" adlı parçasıdır. Mero'nun parçasında söz konusu ettiği Türkçe sözcük ve cümle terkiplerini değinmekte fayda vardır. Summer Cem'e nazaran Mero'nun parçalarında daha fazla Türkçe kullandığı göz ardı edilemez. Mero uzun Türkçe cümleleri rap müziğine işler. "Olabilir"ın sözleri şöyledir:

"La la la la, na na na na na

La la la, na na na na na

Bana, sana, bize bir şey olabilir

Sebebini biliyorum, beni yorabilir

Kafama gelen soruyu bana sorabilir (ahh)

(Ah) Bana, sana, bize bir şey olabilir

Sebebini biliyorum, beni yorabilir
Kafama gelen soruyu bana sorabilir, ahh (ey, ey!)

Mahalleler yanıyor her gece (eh)
Sabaha kadar sor bizim gençlere (eh)
Nöbet tutan çocuklar aldı
Teyzelerden full pilavlı tencere
Onsekiz yaşında, altında Mercedes (Mercedes)
Rakibi onu hiç yenemez
Bugünün yarını olabilir
Ama kimse bana sözü veremez (brra)

Also bedank dich bei Gott
Ich hab' jetzt Erfolg, egal, was sein soll, ich
Bleibe immer noch derselbe, weißt du?
Machen Leute Auge auf Reichtum
Bleibe cool und leb' mein Leben
Kommt alles aus Herz und Seele
Gott sieht, Digga, muss nicht reden
Scheine am zählen, Weiß im Coupé drin (brrra)

Bedelini ödedik içimiz yana
Yana, yana, yana, yana, yana
Bile bile bırakır adama kana
Kana, kana, Mero vurur yine damara

Bana, sana, bize bir şey olabilir
Sebebini biliyorum, beni yorabilir
Kafama gelen soruyu bana sorabilir (ahh)
(Ah) Bana, sana, bize bir şey olabilir
Sebebini biliyorum, beni yorabilir
Kafama gelen soruyu bana sorabilir, ahh (ey, ey!)

Şükür ederim rabbime
Silahım var bile, sıkarım kalbine
Yaz yine, yeni beste flow da var, seste
İster Mero de yada Enes de
Viele lästern, gebe ein'n Fick drauf
Mero ballert wieder, baba, nix out
Sagen, "Gib auf!", aber ich mach's nicht
Fick dein'n Swag, fick dein Amerikanisch (ah)
Im Ghetto zu leben nicht einfach
Dein Maybach bringt gar nix, weil ich keine Zeit hab'
Ja, Tamam, meine Roli ist am glänzen
Was bringt mir das? Sehe meine Mutter selten
Sesimi verdim sokaklara
Olabilir herşey, bak olanlara
Beni yoranlara cevabim bu şarkı
He, buda Mero'nun farkı
Bedelini ödedik içimiz yana
Yana, yana, yana, yana, yana
Bile bile bırakır adama kana
Kana, kana, Mero vurur yine damara
Bana, sana, bize bir şey olabilir
Sebebini biliyorum, beni yorabilir
Kafama gelen soruyu bana sorabilir (ahh)
(Ah) Bana, sana, bize bir şey olabilir
Sebebini biliyorum, beni yorabilir
*Kafama gelen soruyu bana sorabilir (ahh)*⁴⁷

Mero'nun klibini çektiği yerin Adana olduğu düşünülecek olursa burada yine başını belaya sokan bir şarkıcı öznenin durumu söz konusudur. Başı belada olan, kodesten, hapishaneden çıkamayan, kirli işlere bulaşmış bir rap öznesi vardır önümüzde. Yer yer Adana'nın sosyal yaşantısı, toplumsal arka planı, çocukların

⁴⁷ <https://genius.com/Mero-olabilir-lyrics>

yaşantısı bu naifliği verse de rap müziğinin temelinde yer alan suç unsuru, getto, suç işlerine bulaşma, kirli para, esrar kokain o dünyayla birlikte verilir.

Mahallerin yandığı, 18 yaşında gençlerin Mercedeslere bindiği böylesi distopik ve kirli mekanlar rap müziğinin de dilediği mekanlardır. Harlem, Kreuzberg böylesi gettoları içinde barındırmış, rap müziğinin gelişmesini sağlamıştır. Parçada da görüleceği üzere hele de Almanca söylenen bölümlerde yine multi kulti dil, çok dillilik, yabancı terkiplerin karıştığı bir dil grubu görülebilir. Erken yaşlarda gelen başarının, zenginleşmenin başkaları tarafından hor görüleceği, buna nazar degeceği Alman şarkı bölümlerinde dillendirilir. Bunun için tanrıya şükretmelidir. Şarkıcı özne kendisine gelen erken yaşlardaki zenginliğin olumsuz yönlerini de dillendirir. Rollisi (“Rolex” lüks saat markası) parlarsa da annesini nadiren görebildiğini, aile yaşantısının iyi olmadığını, böylesi bir yaşamın olumsuz yanlarının da olduğunu bizlere anlatmaya çalışır.

*„Şükür ederim rabbime
Silahım var bile, sıkarım kalbine
Yaz yine, yeni beste flow da var, seste
İster Mero de yada Enes de
Viele lästern, gebe ein'n Fick drauf
Mero ballert wieder, baba, nix out
Sagen, "Gib auf!", aber ich mach's nicht
Fick dein'n Swag, fick dein Amerikanisch (ah)
Im Ghetto zu leben nicht einfach
Dein Maybach bringt gar nix, weil ich keine Zeit hab'
Ja, Tamam, meine Roli ist am glänzen
Was bringt mir das? Sehe meine Mutter selten
Sesimi verdim sokaklara
Olabilir herşey, bak olanlara
Beni yoranlara cevabim bu şarkı
He, buda Mero'nun farkı“*

Rap müziğinin yukarıdaki bölümünde Türkçe ve Almanca sözcüklerin birbirine eklenildiğini “baba, nix out” bir kanak dilinin, gençlik dilinin, getto dilinin olduğu

görülür. “Ja, Tamam, mein Roli ist am glaenzen” de de Almanca ve Türkçe dil geçişleri sunulur bizlere. Yine küfrün, sövgünün, sert ve hararetli getto dilinin olduğu dikkat çeker.

SONUÇ

“Alman hip hop Şarkılarında Türkçe Sözcükler ve Kelime Grupları” adında tez çalışmamız birinci nesil hip hop grubu olan Cartel grubu ve Killa Hakan Rapçilerin ve üçüncü nesil hip hop şarkıcısı olan Summer Cem ve Mero’nun şarkılarında Türkçe sözcükleri ve kelime gruplarını araştırmayı hedeflemiştir. Almanya’ya Amerika’dan gelen ve hele de Almanya’nın savaş sonrası ekonomik durumunu iyileştirmek için göçmenlerin seslendiği 60lı yıllardan sonra buraya gelen Türklerin Almanya’da Almanca ile tanışmaları, bu dili özümsemeleri, başta zorlanmalarına rağmen sonra orada doğan ikinci ve üçüncü nesille birlikte bu dili ana dili gibi kullanmaları ve yine Almanya’da başlarına gelen sorunları, halleri, politik, psikolojik, sosyal ekonomik, dini sorunları nasıl işledikleri ile ilgili bir getto dil oluşturmuşlardır. Berlin’de Kreuzberg’de başlayan hele de duvarların ortadan kalkması ile Doğu Almanya’dan gelen Almanların (Ossi) Türklere neo nazi düşmanlıkları ile çoğalan, Türklerin Solingen ve Hanau’da yakılmaları ile yabancı düşmanlığının arttığı, 11 Eylül saldırıları ile İslamofobik düşmanlıkların çoğaldığı zamanlarda Türklerin kendi gardı olarak görülebilecek rap ve hip hop müziği bir kendini ifade biçimi, haklarını savunma biçimi olarak ön plana çıkmıştır. Karakan’lardan Ceza’lara, Killa Hakan ve Fuat Erginlerden yeni nesil Summer Cem ve Ezhellere, Merolara kadar burada Türk asıllı Alman rap müziği artık savunmaya değil saldırıya da geçmiştir. Kendine kötülük yapan hangi kurum, müessese, durum, şart hal varsa bunu parçalarda ele alıp derdini dile getirmiş ve world wide web’in, sanal ortamların, Instagram, Facebook, Twitter, müzik portalları sayesinde de kendini ifade kolaylığı bulmuştur.

İncelediğimiz parçalardan çıkardığımız sonuç ilk nesil hip hop’la ilgilenen gençler Almanya’da kabul görmek için ama daha çok dertlerini anlatabilmek için önce İngilizce sonra Almanca rap yaparlar, akabinde Türkçe’yi kullanırlar. Bu nesilin hem Almancası hem de Türkçesi gayet iyidir. İlk jenerasyon Almanca bilmeden gittikleri için, Almanya’da doğan çocukları okulda Almanca öğrendiler ve dertlerini artık anlatabiliyorlardı. Evde de Türkçe konuşulduğundan Türkçeleri de iyiydi. Cartel grubunun da Killa Hakan’ın da ve o dönemde ortaya çıkan rapçilerin, araştırdığımız belgeselde gördüğümüz kadarıyla, Türkçeleri gayet iyidir ve yaptıkları Almanca konuşmalarda anadil seviyesindedir. Fakat Killa Hakan hiç Almanca rap yapmamıştır,

Almanca parça isimleri vardır fakat onlarda şarkıda Killa Hakan'a eşlik edenlerden kaynaklanıyordur. Killa Hakan ve Cartel'i karşılaştırdığımızda ise Killa Hakan'ın kurduğu cümleler kısa ve devriktirler. Cartel Grubu dertlerini daha uzun cümlelerle anlatırlar. Ritmik altyapısından dolayı sözler daha akılda kalıcı olur. Biz üçüncü nesle ait iki hip hopçudan (Summer Cem, Mero) aldığımız ve Youtube'da milyonlarca kez görülmüş, indirilmiş bu parçalarda Türkçe sözcükleri ve terkipleri inceledik. Rap dilinde Türk asıllı Alman rapçilerin de multi kulti dili kullandıkları, genel geçer rap dilini bunların da kullandığını gözlemledik. Türkçenin Almanca ile İngilizce ile ya da başka dillerle harmanlanarak, sözcükler, isim tamlamaları, vulger, obsön dil oluşturduğunu, erotik, küfre dair bir jargon kullanıldığını, popüler olana rağbetin olduğunu ve şarkılarda hele de Mero'da Türkçe şarkı bölümlerinin daha fazla yer aldığını da gözlemledik. Rapçilerin moda terkipleri, popüler ikonik eşya ve metaları yücelttiklerini, esrar, kokain, ya da farklı suç teşkil edecek eylemleri kliplerine taşıdıklarını, rap dilinin kökeninde bunun olduğunu gözlemledik. İzbandut gibi karakterlerin, buldog ya da çok tehlikeli köpek türlerinin, kadınların altın merakını, pornografinin, karanlık işlerin rap müziğinin bir bir dili olduğunu gördük. Klip çekmek isteyen ve parçalarını bu şekilde hazırlayanlar ister istemez bu jargondan, bu çevreden doneler alarak ortamlarını hazırlamaktadırlar.

İlk nesil ve günümüzdeki rapçilerin kullandıkları Türkçe sözcük ve kelime gruplarını karşılaştırdığımızda çıkan sonuç, ilk nesil günümüz nesildeki rapçilere nazaran daha düzgün net cümleler kurar. Günümüzdeki rapçiler sadece incelediğimiz Summer Cem ve Mero değil diğer Türk asıllı rapçilerde, sadece Türkçeyi değil diğer dillerinde, İngilizce, Felemenkçe ve Fransızca gibi, hibrit bir şekilde araya serpiştirilmiş şekilde kullanırlar. Mero ilk başladığı zaman sadece Almanca sözler kullanır daha sonra Türkçe sözcükler ve kelime gruplarına da geçer. İlk Türkçe sözler eklemeye başladığı şarkılarını dinlediğimizde, Türkçe kelimelerin telaffuzu biraz zayıftır ama son parçalarını dinlediğimizde telaffuzu daha düzgündür ve artık sadece sözcükler değil kıta/mısra şeklinde Türkçe sözlerde yazar. Summer Cem'in parçalarında sadece Türkçe değil diğer dillerden sözcükler de bulunmaktadır. Summer Cem ise Türkçe'yi pek fazla kullanmaz sadece sözcük olarak araya serpiştirir. Bu kullandığı yöntem Almanların parçayı anlayarak dinlemelerine sebep olur.

Rap'in kabul görüldüğü Almanya'da artık Müzik listelerinde Türk asıllı Alman rapçilerimiz vardır. Kimi Türkçeyi az ya da çok kullansa da herkes tarafından dinlenen bir müzik türü olarak kendine önemli bir yer bulmuştur.

KAYNAKÇA

Kitap ve Makale

- Ağabeyoğlu, Nazlı Yener, *Deutsch-Türkische Rap Musik in Berlin*, Litt Verlag Berlin, 2014.
- Aksoy, Mustafa, “Bir İletişim Aracı Olarak Protest Rap: ”Şanişer” Örneği”, *Medya ve Kültür Kültürel Çalışmalar ve Medya Dergisi*, 2(1), 2022, 44-64.
- Arıcan, Tunca, “Türkçe Rap’in Dönüşme Evrelerinde Geçişkenlikler: Direniş, Marjinalleşme ve Tarz”, *Eurasian Journal of Music and Dance*, Sayı:18, 2021, 53-69.
- Arslan, Hatice, Kırılıoğlu, Mehmet, “Madde Alt Kültürünün Dile Gelmiş Hali: Rap Müzik”, *The Turkish Journal of Addictions*, 6(3), 2019, 821-845.
- Aytulum, Hülya, “Popüler Kültür Bağlamında Rap Savaşları ve İslamı Rap Müzik Üzerine Bir İnceleme”, *Toplum Bilim Dergisi*, Cilt:26, 2019, 208-241.
- Breitenwischer, Dustin, *Die Geschichte des Hip-Hop*, Reclam Verlag, Stuttgart 2021.
- Chang, Jeff, *Can't Stop Won't Stop: A History of the Hip-Hop Generation*, Ebury Publishing, Londra 2011.
- Genç, Safiye, “Almanya’da Türk Argosu ve Rap”, *International Journal of Social Sciences and Education Research*, 2015.
- Günay, Edip, *Müzik Sosyolojisi*, Bağlam Yayıncılık, İstanbul 2006.
- Haas, Daniel, *Hip Hop*, Reclam, Stuttgart 2021.
- Hörner, Fernand & Kautny, Oliver, *Die Stimme in Hip Hop*, Transcript Verlag, Bielefeld 2021.
- Huber, Michael, „Gangsta Rap – Wie soll man das verstehen?“, *BPJM Aktuell Mönchengladbach*, 03, 2018, 9-14.
- Karadeniz, Teoman, *Hip Hop Amerikan Kültürü Değildir*, Kitapita, İstanbul 2019.
- Karakuş, Mahmut ve Kuruyazıcı, Nilüfer, *Gurbeti Vatan Edenler, Almanca Yazan Almanyalı Türkler*, Kültür Bakanlığı Yayınları, Ankara 2001.

- Kaya, Verda, *HipHop zwischen Istanbul und Berlin*, Transkript, Bielefeld 2015.
- Klein, Gabriel & Friedrich, Malte, *Is this real die Kultur des HipHop*, Suhrkamp Verlag, Frankfurt/M 2011.
- Konnert, Karl-Heinz, *Die Geschichte des HipHop*, Grin Verlag, München 2006.
- Köten, Esra, Akdemir ve Hayriye Eylül, "Rap Müzikte Toplumsal Cinsiyet Temsilleri: Toplumsal Cinsiyet Klişeleri, Hegemonik Erkeklik Cinsiyetçilik", *Lectio Socialis*, 5(1), 2021, 43-59.
- Marianne Krüher-Potratz, *Interkulturelle Bildung, Eine Einführung*, Münster 2005.
- Nakipoğlu, Meryem, *Almanya'daki Göçmenlerin Dili Kanakça, Ich Bin Kanak*, Türkiye Alim Kitapları, Bergisch Gladbach, 2016.
- Nakipoğlu, Meryem, *Hip Hop Kültürü: Küçük İstanbul Kreuzberg ve 36 Boys Kağıt*, Çizgi Yayınevi, Konya, 2020.
- Öztürk, Aşkan Deniz, *IDA, Şu Hip Hop Dedikleri*, Kanguru Yayınları, İstanbul 2021.
- Perşembe, Erkal, *Almanya'da Türk Kimliği- Din ve Entegrasyon*, Araştırma Yayınları, Ankara, 2005.
- Rose, Tricia, *Black Noise: Rap Music and Black Culture in Contemporary America*, Wesleyan University Press, Hannover Almanya, 1994
- Sargın, Salih, Yücel, Hasan Ege, Nas, Berru Doğa, Öziç, Mehmet, Karakol, Orhan, *Türkçe Rap'in Türkiye'de Popülerleşmesi*, (BUIR) Bilkent University Institutional Repository, <https://repository.bilkent.edu.tr/items/0d85203d-f73b-4a16-bbe5-38d9a3055f6e/full>, 2021
- Trummer, Grederik Dörfler, *Hip Hop aus Österreich, Lokale Aspekte einer Globalen Kultur*, Transcript Verlag, Bielefeld. 2021.
- Verlan, Sascha, *Die Geschichte der HipHop-Bewegung in Deutschland*, Hannibal Verlagsgruppe Koch, Innsbruck 2000.

Belgeseller

Tüccar, Selçuk Sevilay, TRT Belgesel, Söyleyeceklerimiz Var , 2011.

Özkarabekir, Cengiz, CNN Türk, Türkçe Rap'in doğuşu Almanya, 2007.

Özkarabekir, Cengiz, CNN Türk, Yeraltı operasyonundan yerüstüne, 2007.

İnternet kaynakları

<https://de.wikipedia.org/wiki/Hip-Hop> (01.09.2021 12:35)

<https://dictionary.cambridge.org/de/worterbuch/englisch/hip-hop> (05.09.2023 15:35)

<https://genius.com/Cartel-tr-cartel-lyrics> (13.11.2023 12:34)

<https://genius.com/Killa-hakan-alles-tamam-lyrics> (15.11.2023 10:56)

<https://genius.com/Mero-olabilir-lyrics> (01.09.2023 9:14)

<https://genius.com/Summer-cem-yallah-goodbye-lyrics> (01.09.2023 11:37)

<https://musicaldictionary.com/what-is-hip-hop/> (01.09.2023 15:23)

<https://musikguru.de/free-family/songtext-ahmet-guenduez-381812.html> (30.08.2023 14:36)

<https://popkultur.de/2000er-jahre-rap-die-besten-hip-hop-songs-aus-den-nullerjahren/> (05.09.2023 16:16)

<https://turkcedemek.com/arama/hip-hop/> (31.08.2021 14:50)

<https://www.britannica.com/art/hip-hop> (02.09.2021 9:45)

https://www.collinsdictionary.com/dictionary/english/hip-hop#google_vignette (28.08.2023 14:57)

https://www.duden.de/rechtschreibung/Hip_Hop (31.08.2021 13:20)

<https://www.laut.de/Killa-Hakan> (18.10.2023 14:57)

<https://www.milliyet.com.tr/molatik/galeri/turkce-rap-nereye-gidiyor-83626> (15.09.2023 09:36)

<https://www.seslisozluk.net/vinyl-nedir-ne-demek/> (11.11.2023 10:11)

<https://www.dwds.sw/wb/Hiphop> (10.08.2023 13:46)

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Didem PASİNLİOĞLU
Doğum Yeri ve Tarihi	
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	
Bildiği Yabancı Diller	
İş Deneyimi	
Çalıştığı Kurumlar	
İletişim	
E-Posta Adresi	
Tarih	14.12.2023